

Tässä numerossa:

- 3** Metropoliitta
Ambrosius:
Toisesta ihmisestä
välittäminen
- 7** Arkkipiispa Leo:
Vilkasta kansain-
välistä keskustelua
- 8** Katumuksen
sakramentti
- 17** Turun kirkkotekstiilit
valokuvattiin
- 19** Elämysmatka
Hattuvaaran
petruille
- 26** Tampereen kuoro
Ilomatsissa

Turun kirkkotekstiilit

valokuvattiin s.17

Yli rajan lämpimiä paketteja

Hämeenlinnalainen **Antonina Sosunov-Perälä** on kokenut avustustyöntekijä. Työn tuloksena moni yksinäinen lapsi ja vanhus itärajan toisella puolen on saanut lämpöä ja lohtua elämäänsä. Hän toivookin, että käyttäisimme voimavarojamme rohkeasti hyvän tekemiseen kaikkein köyhimmille.

Antoninan elämäkokemukset ovat tuttuja monille viime sotien jaloista paenneille. Hän saapui perheensä mukana Hämeenlinnan lähelle Harvialaan pian sodan päättymisen jälkeen. Alkuun evakomatkalta oli jouduttu lähtemään Karjalan Kyyrölästä, joka oli venäjänkielistä ja ortodoksiuskoista seutua.

Juoksulikasta toisten auttajaksi

Auttaminen ja toisista huolehtiminen on kuulunut Antoninan elämään nuoruudesta asti. - Aloitin ensin kotiapulaisena tunnetulla hämeenlinnalaisella perheellä Widingillä, jotka ovat alkuaan kotoisin Viipurista. Widingin rouva oli sairaanhoitaja, ja hän puhui aina minulle, että etkö ole

ajatellut hakea apuhoitajakouluun. Siitä asia rupesi kytämään mielessäni. Olin aluksi kenkätehtaalla juoksulikkana ja sitten olin koneellakin töissä. Sitten ykskaks' kesken työpäivän sain päähäni, että lähden kysymään synnytyslaitokselle harjoittelijaksi, kun minä olin kuullut, että Höyhensaaren laitoksella oli harjoittelijoita.

Antonina valmistui apuhoitajaksi 19-vuotiaana, minkä jälkeen hän on ollut koko elämänsä ansio-työssä eri laitoksissa: ensin vanhainkodissa, sitten kehitysvammaisten kanssa Perttulan keskuslaitoksella ja vanhusten vuodeosastolla psykiatrisessa sairaalassa. Loppuvuodet ennen eläkeikää hän hoiti psykiatrisella osastolla nuorehkoja skitsofreenik-

- 1, 6,25 **Yli rajan lämpimiä paketteja**
Kari M. Rönttilä
- 2 **Pääkirjoitus**
Yhteinen lehti vaatii panostusta
- 3 **Metropoliitta Ambrosius**
Toisesta ihmisestä välittäminen
- 4 **Isä Risto Lintu**
Filippos
- 4-5 **Isä Markus Aroma**
Pyhät ja pyhyys
- 5 **Isä Petri Ratilainen**
Mitä etsit, minne vaellat?
- 7-8 **Arkkipiispa Leon kolumni**
Vilkasta kansainvälistä keskustelua
- 8-9,11 **Isä Heikki Honkamäki**
Katumuksen sakramentti
- 10-14 TAMPERE**
- 15-21 TURKU**
- 17-18 **Hanna-Leena Saukkonen**
Turun kirkon vanhat tekstiilit valokuvattiin
- 19-21 **Liisa Räsänen**
Elämysmatka Hattuvaaran petruille
- 21 **Matti Taatila**
Nikolai Virevuon muistolle
- 22-25 HÄMEENLINNA**
- 24-25 **Leena Honkamäki**
Kesän tapahtumista lyhyesti
- 24 Radio/TV
- 26-27 **Terhi Rita**
Tampereen kuoro Ilomatsissa
- 28 Patriarkka Bartolomeos Suomessa

Yhteinen lehti vaatii panostusta

Yhteinen lehtemme on ilmestynyt kolme vuotta. Syksyllä 2000 aloitti ilmestymisensä tabloidikokoinen Ortodoksiforum (ts. Ortodoksi Forum) kuusi kertaa vuodessa. Tarkoitus oli, että lehti kannattaisi omalla tuotollaan lopulta itsensä. Ajatus oli varsin rohkea, ja toteutuakseen se olisi tarvinnut asialle vihkiytyneen kannattaja- ja toimittajajoukon. Tämä olisi ollut tarpeen jo siitäkin syystä, että kirkkokuntamme ei ole pystynyt synnyttämään historiansa aikana edes yhtä ainutta aidosti valtakunnallista ortodoksilehteä, itsensä kannattavista aluelehdistä puhumattakaan. Puolivierallisen Aamun Koiton levikki on sekin pienempi kuin tämän Analogin!

Laajempia kokonaisuuksia käsittelevän lehden näkökulmasta myös Analogia on haluttu kehittää yli nykyisten kolmen seurakunnan rajojen. Tällöin lehti vähitellen kattaisi koko hiippakunnan Helsinkiä lukuunottamatta. Tämäkin suunnitelma on rohkea, koska se edellyttäisi meistä itään olevien seurakuntien halukkuutta liittyä yhteiseen yritykseen. Tähän halukkuuteen tai sen puuttumiseen sisältyy hyvin monenlaisia paikallisia näkökulmia. Niiden voittaminen ei ole helppoa itsekseen eläville seurakunnillemme. Aloitteen tulisi nousta samanaikaisesti sekä ruohonjuuritasolta että hiippakunnan johdosta papistoakaan unohtamatta. Mikä tai kuka olisi tällaisen uuden laaja-alaisen yhteistyön liikkeellepanija? Kuka pystyy johtamaan henkisesti kirkkoamme – edes näissä asioissa?

Eräs tällaisen liikevoiman patoajista on se, että kirkollinen perinteemme on jotenkin heikosti kehittynyt asioissa, jotka liittyvät yleiseen kansalaiskeskusteluun ja yhteiskuntakehityksen kriittiseen arviointiin. Tämä heijastuu myös siihen, miten olemme tottuneet mieltämään tiedonvälityksen ja tietojen saannin tarpeen kirkkomme eri tasoilla.

Tällainen vetäytyvä osallistumattomuus meitä koskevaan päätöksentekoon, kirkolliseen keskusteluun ja yleensä ortodoksisen maailman tapahtumiin aiheuttaa suuren aukon tiedonsaantiimme. Niinpä muut tiedontarjoajat ja uutistoimittajat ovat ryhtyneet halukkaasti täyttämään itse luomaamme tiedotusvajetta - tietenkin omilla ehdoillaan. Olemme tässäkin vähään tyytyvä ja usein vain vastaanottava kristikunnan murto-osa.

Analogin toimitustyössä on pitkään puhuttu siitä, että lehti ilmestyy liian harvoin. Tiedän, että ainakin Tampereen osalta tämä on totta. Neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti ei millään kykene täyttämään alati kasvavan seurakunnan tarpeita. Uskoisin myös, että Turun puolella tilanne on asiallisesti samanlainen. Lehden ilmestymiskertojen lisääminen, sivumäärän kasvattaminen, sisällön monipuolistaminen ja toimitustyön uusi organisointi ovat asioita, jotka vaativat pian hyvinkin vakavaa taloudellista panostusta seurakuntiemme väestömäärän jatkuvasti kasvaessa ja toisaalta kirkollisista asioista vieraantumisen voittaessa alaa ihmisten sieluissa.

Itse näen asian siten, että kamppailua käydään henkisestä itsenäisyydestämme ja kulttuurisesta voimastamme: annammeko toisten kertoa meille, mitä kirkossa ja maailmassa tapahtuu, vai haluammeko olla itse vaikuttamassa siihen, minkälaisen maailmankuvan vallitessa viemme eteenpäin ortodoksista uskonnäkemyksiä Suomessa. Tiedonvälityksellä, sen osaamisella ja hallinnalla, on näissä asioissa nykymaailmassa keskeinen merkitys. Sitä emme kotinurkissamme enää pääse kauan pakoon.

Kari M. Rönttilä

KIRKKOKALENTERIN
RAAMATUNKOHTIA
LUETTAVAKSI

1.9. Kirkkovuoden alku
1. Tim. 2:1-7, Luuk. 4:16-22a, 2.
Kor. 8:7-15, Mark. 3:6-12

8.9. Jumalan synnyttäjän
neitseeseen Marian syntymä
I par.: 1. Moos. 28:10-17; II:
Hes. 43:27-44:4;
III San. 9:1-11;
Luuk. 1:39-49,56, Fil. 2:5-11,
Luuk. 10:38-42, 11:27-28

14.9. Kunniallisen ja eläväksi
tekevän ristin ylentäminen
I par.: 2. Moos. 15:22-16:1; II:
San. 3:11-18; III Jes. 60:11-16,
Joh. 12:28-36, 1. Kor. 1:18-24,
Joh. 19:6-11a,13-20,
25-28a,30-35a

1.10. Jumalan synnyttäjän
suojelus
I par.: 1. Moos. 28:10-17; II:
Hes. 43:27-44:4;
III San. 9:1-11;
Luuk. 1:39-49,56,
Hepr. 9:1-7, Luuk. 10:38-42,
11:27-28, Ap. t. 9:10-19a,
Luuk. 10:16-21

12.10. Nikean VII kirkollis-
kokouksen 350 isää
Joh. 20:1-10, Titus 3:8-15,
Luuk. 8:5-15

22.10. Kasanin ikoni
Luuk. 16:19-31, Fil. 2:5-11,
Luuk. 10:38-42, 11:27-28,
Fil. 2:24-30, Luuk. 9:44-50

24.10. Kaikkien
murheellisten ilo
Luuk. 1:39-49,56, Fil. 2:5-11,
Luuk. 10:38-42, 11:27-28,
Fil. 3:8b-19, Luuk. 10:1-15

1.11. Karjalan pyhittäjäisiä
ja valistajat
Matt. 11:27-30, Gal. 5:22-6:2,
Luuk. 6:17-23, 2. Kor. 3:12-18,
Luuk. 8:16-21

8.11. Ylienkehi Mikael
Gabriel, Rafael ja muut
ruumiittomat voimat
Matt. 18:10-20, Hepr. 2:2-10,
Luuk. 10:16-21

21.11. Jumalan synnyttäjän
neitseeseen Marian tuominen
temppeliin
I par.: 2. Moos. 40:1-5,
9-10,16,34-35; II: 1. Kun. 7:51,
8:1,3-7,9-11;
III: Hes. 43:27-44:4;
Luuk. 1:39-49,56, Hepr. 9:1-7,
Luuk. 10:38-42, 11:27-28

Metropoliitta Ambrosius

Toisesta ihmisestä välittäminen

Kristittyinä meidän tehtävämme ei ole ainoastaan oppia tuntemaan Kristusta tai kokoontua Hänen ympärilleen, vaan meidät on kutsuttu olemaan osallisina Hänen kirkkaudestaan. Tuleminen osalliseksi antaa aiheen innostua jatkuvaan ihmettelyyn, ylistykseen, kiitokseen ja rukoukseen.

Tämä tapahtuu aivan erityisesti kirkossa, joka tekee meille näkymättömän näkyväksi, ja jossa aika ja iankaikkisuus kohtaavat. Sen jumalanpalveluksissa Kristuksen valo ja kirkkaus kutsuvat hengellisen elämän tielle. Suotta eivät jo vanhan kirkon hengelliset opettajat – myös omasta kokemuksestaan – puhuneet siitä, miten pyhän ehtoollisen vietto tuo ”taivaan maan päälle”. Kirkko on erityisesti pyhissä toimituksissaan Kristuksen mystinen ruumis, jossa koko yhteinen ihmissuvun kaipaus hyvyyteen, totuuteen ja kauneuteen saa syvimmän täyttymyksensä.

Koko todellisuuden pohjimmaisena olemuksena on rakkaus. Kaikki hyvä, oikea ja kaunis maailmassa ilmentävät Jumalan rakkautta. Kristus tuli ihmiseksi tuodakseen meille hyvyydessään ja ihmisrakkautessaan kestävän sisällön ja tarkoituksen elämälle. Tämä haastaa meitä etsimään valoisampaa käsitystä olemassaolostamme, sillä Jumalan rakkaus on kestävää toisin kuin kärsimys ja viha.

Emme palvele ja ylistä Kristusta erillään toinen toisestamme. Mitä voimakkaammin elämme hengellistä elämää, mitä enemmän pyrimme sydämen puhtauteen, sitä enemmän meissä löytyy tilaa myös toisillemme ja yhteisölliselle jakamiselle. Alttarin sakramentti ja lähimmäisyyden, sisaruuden ja veljeyden, sakramentti kuuluvat erottamattomasti yhteen. Historiansa kuudessa kirkko on ollut voimakas silloin, kun seurakuntayhteisön elämässä nämä molemmat puolet, pystysuora- ja vaakasuora ulottuvuus ovat olleet tasapainossa. Sanomattakin lienee selvää, että tänä päivänä tarvitaan ryhdistyymistä erityisesti tässä jälkimmäisessä: yhteisöllisyydessä, yhteisvas-
tuussa, jakamisessa.

Suotta ei tämän päivän johtava ortodoksiteologi **Olivier Clément** kirjoita näin: ”Yhteiskunnassamme ovat vahvistumassa seuraavat kolme eettistä, jopa hengellistä ulottuvuutta: ihmisen ehdoton kunnioitus, jakamisen tarve jopa koko planeetan mitassa sekä ekologinen omatunto.” Nämä ulottuvuudet, ihmisarvo, jakaminen ja ympäristö ovat keskeisiä omalle hengelliselle perinnöllemme. Ja ehkä tässä on yksi syy siihen, miksi tämän ajan hengellistä etsimistä niin runsaasti kanavoituu kirkkomme suuntaan.

Emme palvele Jumalaa saavuttaaksemme jotain, vaan kasvaaksemme antamaan omastamme. Kristus tuli ihmiseksi antaaksensa itsensä maailman elämän edestä. Myös meillä jokaisella on oma kutsumuksemme olla Kristuksen ja toinen toisemme palvelijoita. Siksi jokainen kutsumus, koskipa se toimintaa kirkon sisäpuolella tai sen ulkopuolella, on samalla tavoin merkityksellinen.

Kristillisessä elämäntyyliä ei ole keskeistä se, mitä voin hankkia, vaan se mitä minä voin antaa. Askeesilla, kilvoittelulla, pyrkimyksellä yksinkertaiseen elämään alkaa myös meillä Suomessa pitkältä ajalta olla myönteinen kaiku. Näin myös kirkon ulkopuolella. Tämä kannustaa meitä kristittyinä aivan erityisellä tavalla pyrkimään elämän eheyteen ja kokonaisuuteen tavalla, jossa toisesta välittäminen ja jakaminen ovat korostuneesti esillä.

Jakamisen ja elämänyhteyden kaipaus on voimavara, joka kannustaa meitäkin eteenpäin. Jo ensimmäisistä kristityistä todettiin: ”*Siitä teidät tuntee Kristuksen opetuslapsiksi, että teillä on keskinäinen rakkaus.*” Siinä on meil-
lekin tienviitta elämälle.

Filippos

Apostolinen seurakunta valitsi apostolien avuksi seitsemän hyvämaineista, Hengen ja viisauden täyttämää miestä huolehtimaan ruokataloudesta ja muista käytännön järjestelyistä, jotta apostolit olisivat saaneet keskittyä Jumalan sanan levittämiseen. Näiden joukossa olivat **Stefanos**, joka tunnetaan ensimmäisenä marttyyrina, ja **Filippos**, joka Stefanoksen kivittämisestä alkaneen yleisen kristittyjen vainon vuoksi siirtyi Samarian alueelle. Siellä hän voimallisesti julisti Kristuksesta, ja Jumala vahvisti hänen sanomansa tunnusteoilla ja ihmeillä.

Niinpä samarialaiset suurella joukolla ottivat vastaan kasteen. Diakonina hän ei voinut vuodattaa Pyhää Henkeä. He saivat Hengen vasta kun apostolit **Pietari** ja **Johannes** panivat käntensä kastettujen päälle. Myöhemmin Pyhän Hengen vuodataminen kastettuihin on tapahtunut apostolien, sittemmin piispojen siunaaman mirhavoiteen välityksellä. Käytännöksi on muodostunut, että kirkon korkein hierarki, meillä siis Konstantinopolin patriarkka, siunaa voiteen. Sakramentti tulee toimitetuksi, kun piispa tai pappi voitelee kastetun sanoen: *”Pyhän Hengen lahjan sinetti!”* Voitelusta kirjoittivat myös apostolit **Paavali** (1. Kor. 2:21) ja Johannes (1. Joh. 2:20).

Filippoksen ihmeisiin kuului, että hän tavoitti Etiopiaan matkaavan hoviherran vaunut. Opetettuaan tätä ymmärtämään Raamatun kirjoituksia hän kastoi hoviherran. Herran Henki tempasi Filippoksen pois, ja hänet näh-

tiin kokonaan toisella paikkakunnalla. Myöhemmin Filippos asetui perheineen Kesareaan, jossa apostoli Paavali kumppaneineen kävi häntä tapaamassa. Apostolien tekojen kirjoittaja (Luukas) kutsui Filipposta evankelistaksi ja hänen naimattomia tyttäriään profetoiksi. Perimätiedon mukaan Filippos on toiminut viimeksi Vähässä-Aasiassa Tralles-nimisessä kaupungissa piispana tehden suuria ihmetekoja.

Etiopialaisen hoviherran ja Filippoksen kohtaaminen osoittaa, että kaikki me tarvitsemme ohjausta ymmärtääksemme Jumalan sanaa ja voidaksemme sitä toteuttaa elämässämme. Kirkon tehtävä on välittää ihmisille Kristuksen evankeliumia ja ohjata heitä oikeaan uskoon. Jumala voi kutsua kenet tahansa pyhän tahtonsa toteuttajaksi.

Pyhän Filippoksen muistoa kirkkomme viettää 11.10.

Isä Risto

Kuva: Juha-Matti Martikainen

Pyhät ja pyhyys

Pyhyys ja pyhyden vaatimus kuuluvat erottamattomasti kristillisen uskon täyteyteen, ja ilman niitä me emme voi oikeastaan lainkaan puhua kristillisestä uskosta ja elämästä. Jo Vanhan liiton aikana Jumala antoi kansalleen ja sen jäsenille käskyn tulla pyhiksi - käskyn pyhittä: *”Olkaa pyhät, niin kuin minä, teidän Jumalanne, olen pyhä”*.

Liitto Jumalan ja Hänen kansansa välillä toteutui juuri jokapäi-

ARVOKAS LAHJOITUS TAMPEREEN SEURAKUNNALLE

Seurakuntamme on saanut lahjoituksena pikkutilan Lavalta. Sen pinta-ala on n. 16 hehtaaria, josta peltoa on n. 5 hehtaaria. Asuinrakennuksessa on kaksi huonetta ja tilava tupakeittiö. Kellarikerroksessa on varastotilaa. Ulkorakennuksessa on sauna, työtiloja ja runsaasti erilaista varastotilaa. Käyttövesi saadaan vesiosuuskunnalta. Lämmitykseen voidaan käyttää öljyä, sähköä tai puuta.

Seurakunnanneuvosto on asettanut idearyhmän suunnittelemaan tilan käyttöä tulevaisuudessa. Lahjakirja allekirjoitettiin julkisella kaupanvahvistajalla 16.7.2003. Lahjoittaja toivoo tilan palvelevan seurakunnan erilaisissa toiminnoissa ja erityisesti Porin seudun ortodokseja.

Seurakunta ottaa vastaan lahjoituksen suurta kiitollisuutta tuntien. Pyydän, että muistamme esirukouksin **Tuovi Tshernij**'tä ja hänen puolisoaan **Yrjöä**.

”Anna Herra armostasi heille monia armorikkaita vuosia”

Isä Risto

väisessä pyhityskilvoituksessa: Jumalan yhteydessä elämisessä ja Jumalalle omistautumisessa. Uudessa liitossa Kristus itse laajentaa tätä pyhyiden käskyä, kun Hän kehottaa meitä *“olemaan täydellisiä niin kuin meidän taivaallinen Isämme on täydellinen”*. Näin olen kristillinen pyhyys merkitsee ennen kaikkea täydellisyyttä rakkaudessa, koska Jumala on nyt ilmoittanut itsensä meille lihaksi tulleen Rakkautena. Rakkaudessa kasvaminen on siis pyhydessä kasvamista, koska rakkauden kautta me olemme yhteydessä Jumalaan, ja rakkauden kautta me kasvamme kohti Jumalan kaltaisuutta, johon kaikki kristillinen elämä ja kilvoitus tähtää ja pyrkii.

Apostoli Paavali kutsuu kirkon jäseniä pyhiksi. Näin ollen varhaisen kirkon ajattelussa pyhyys ei merkinnyt synnittömyyttä, sillä vain Jumala itse on synnitön, vaan se merkitsi sitä, että jokainen kirkon jäsen on Jumalan pyhittämä ja Pyhän Hengen temppele.

Jumala on meidät kaikki pyhittänyt kasteen ja mirhalla voitellun kautta itselleen - elämään iankaikisesti Hänen yhteydessään.

Pyhän kirkkonsa kautta Jumala jatkaa tuota kasteessa ja mirhavoitelussa alkanutta pyhittävää toimintaansa aina tämän ajan loppuun asti eli Kristuksen toiseen tulemiseen asti. Joka kerta, kun me osallistumme kirkon jumalanpalveluksiin ja pyhiin sakramentteihin - ennen kaikkea Herran ehtoolliseen - me tulemme osallisiksi jumalallisesta elämästä ja kasvamme kohti Jumalan kaltaisuutta ihmisinä.

Kirkon kautta Jumala antaa itsensä, oman elämänsä ja rakkautensa meille lahjaksi toivoen, että me olisimme valmiit jakamaan ne lähimmäistemme kanssa. Siinä määrin kuin me olemme valmiit jakamaan nämä lahjat toistemme kanssa, siinä määrin me myös kasvamme pyhyiden ja rakkauden tiellä.

Jotkut kirkon jäsenet ovat Jumalan avulla päässeet varsin pitkälle tällä pyhyiden ja rakkauden tiellä. Heissä ja heidän elämässään on toteutunut apostoli Paavalin Galatalaiskirjeen sanat: *“En enää elä minä, vaan Kristus elää minussa”*. Heissä Kristus, Jumalan Sana, *“on*

Mitä etsit, minne vaellat?

Kesäisin monet mahdollisuksiensa mukaan tekevät pyhiinvaellusmatkoja tai haluavat tutustua uusiin kohteisiin ja niiden elämään. Ja tarjontaa toki riittää! Vastineeksi tälle tarjonnalle oli eräällä paikkakunnalla ilmoitus: *“Tule meille, meillä ei ole mitään.”*

Pyhiinvaellus sanana voidaan ymmärtää monella tavalla. Kannattaa lukea mm. sellaiset kirjat kuin *Vaeltajan kertomukset* tai *Yksinänen pyhiinvaeltaja*. Niistä voi saada käsityksen, mitä pyhiinvaellus voisi olla?

Viime vuosina erilaiset eku-meeniset pyhiinvaellukset, joihin olen osallistunut, ovat kasvattaneet suosiotaan. Oma osallistumiseni seurakuntamme alueella on ollut puoliaksi pakon sanelemaa, koska niiden suosio ei ole saavuttanut moniakaan ortodokseja. Matkalle kuitenkin lähdetään omasta tahdosta eikä jonkun aatteen tai ihmisen vaatimuksesta. Lähtijän tulee haluta matkalle ja tietää, mikä

on matkan päämäärä ja tarkoitus.

Pyhiinvaelluksia voi olla monenlaisia, enkä halua niitä enemmän tarkastella. Valittavana voi olla esimerkiksi seuraavanlaisia:

- Vaeltaa yksin omassa rauhasa, omilla ehdoilla, joko halvalla tai kalliilla ja etsiä jotain.

- Vaeltaa yhdessä jalkaisin muiden ehdoilla ja maksaa paljon, koska täytyy olla huolto, lääkintä ja majoitus ym.

- Vaeltaa bussissa, jossa kaikilla on sama ohjelma, vaikka kaikki eivät ole sisäistäneet kirkkomme perinnettä ja jumalanpalveluselämää.

Tässä vain kolme esimerkkiä. En kykene sanomaan, mikä sinulle sopii, koska en ole sinä. Yhteistä kaikille nähdäkseni tulee olla toisten ihmisten huomioiminen, niin kuin Kristus kulkisi vierelläämme.

Monet kirkossakävijämme ovat lumoutuneet luostareidemme kauneuteen ja löytäneet kokonaan uuden maailman. He ovat löytäneet myös kirkon rauhan omaan rauhatomaan maailmaansa. Luostarissa ollessaan he tutustuvat toisiin pyhiinvaeltajiin, hyvin pian ehkä ystävystyvät ja ehkä toimivat toistensa sielunhoitajina. Luostarin jumalanpalvelukset ja veljestö tulee jäämään mieleen koko elämäksi. Intoa ja elämäniloa täynnä he tulevat seurakuntiin ja alkavat rakentaa tulevaisuutta aivan muiden kuin aineellisten arvojen varaan. Voi kunpa emme vain tappaisi heidän onneaan vähättelemällä sitä, mitä he ovat löytäneet.

Isä Petri

saanut muodon ja tullut lihaksi”, ja näin kunnioittaessamme näitä Jumalan itsensä kirkastamia ja korottamia kristillisen uskon ja rakkauden *“sankareita”* me itse asiassa kunnioitamme heissä tapahtunutta Jumalan pyhittävää työtä, sillä kukaan ei voi olla pyhä muuta kuin Kristuksen yhteydessä ja Kristuksen kautta. Pyhien ihmisten pyhyys onkin näin ollen Kristuksen pyhyyttä, josta meitä kaikkia kutsutaan tulemaan osallisiksi. Jumala pyytää meitä avaamaan ovemente Hänelle, jotta Hän voisi tehdä meidät pyhydestään ja rak-

kaudesta osallisiksi: *“Minä seisson ovelta ja kolkutan. Jos joku avaa oven, niin minä käyn sisälle ja aterioin hänen kanssaan”*.

Pyhät avasivat elämänsä oven Jumalalle, ja näin Jumala teki heidät omasta pyhydestään osallisiksi. Kristus yhä kolkuttaa sydämemme ovelta. Avaammeko sydämemme oven Hänelle, jotta Hän voisi tuoda koko jumalallisen elämänsä täyteyden sinne vai jätämmekö Hänet kodittomana kolkuttamaan sen ulkopuolelle?

Isä Markus

Yli rajan...

koja. Myös kolmen lapsen äitinä ja viiden lapsenlapsen mummuna oleminen on tuonut elämään paljon vastuuta.

Ihmisten ylijäämästä kaikki alkoi

Antonina kertoo olleensa liikkeellä avustustavaran kanssa ensi kerran vuonna 1996. -Se nyt vaan lähti silleen liikkeelle, kun olin ollut Viipurissa töissä vähän aikaa. Ihmisiltä jäi aina vaatteita eikä oikein tiedetty, mihin niitä laitettaisiin. Kerran entisen työkaverini kanssa päätettiin tehdä jotakin. Niinpä lähdin omalla pakettiautollani rohkeasti ajamaan Viipuriin. Sieltä me veimme

muutaman kerran ryhmän kanssa bussilla aina siihen saakka, kunnes siellä riehunut tulipalo lopetti käynnit.

Viipurin Ekos-sosiaalihuoltokeskukseen on viety avustustavaraa vuodesta 1998 alkaen. Keskus auttaa monenlaisia syrjäytyneitä ja tarpeessa olevia ihmisiä syntymästä haetaan. Keskuksen toiminta yltää laajalle Karjalan kannaksella.

Pietarin lastenkoti numero kuusi on saanut sekin avustusta useamman kerran. Myös entisen Tienhaaran kylän lastenkodissa on vierailtu.

Antoninan mukaan rajamuodollisuudet eivät ole tuottaneet ongelmia. - Ei rajalla ole koskaan ollut vaikeuksia, vaikka meillä on ollut mukana paljonkin tavaraa. Joskus on ollut niinkin, että maastoauton valtavan iso peräkärri on ollut ai-

mukava tehdä. Niihin laitetaan jotakin lämmintä vaatetta, karkkia tietysti ja leluja. Paketin päälle kirjoitetaan, minkä ikäiselle tytölle tai pojalle paketti on tarkoitettu. Lastenkodin johtajatar sanoikin, että pakettien avaaminen on ollut henkilökunnallekin hyvin jännittävää, koska hekään eivät tiedä, mitä paketeissa on.

Avustustyössä ortodoksit ovat myös kohdanneet toisensa. Viime vuonna Turun ja Raision tiistiseurarat toivat paljon joululahjatavaraa eteenpäin toimitettavaksi.

Tosin ongelmiaakin on. Yksi selaisista on tilojen riittämättömyys. - Paljon on tavarain ja vaatteiden tarjoajia. Mutta meillä ei oikein ole tiloja säilyttää tavaroita. Seurakunnasakaan ei ole sellaisia tiloja, joihin voisimme näitä tavaroita kerätä. Mutta saamme käyttää seurakuntasalia vaatteiden lajitteluun. Niinpä joskus minun kotini on kuin humanitaarinen keskus. Silloin lapseni sanovat, ettei tämä ole enää mikään koti, kun noita mustia jätösäkkejä sinulla on joka nurkka täynnä. Ja ulkovarasto täynnä pakattuja laatikoita. Kun olisikin hyvät tilat, missä säilyttäisi avustustavaraa!

- Meille on sanottu, että meiltä tuleva tavara on aina hyvää. Ja siinä me olemme tarkkoja: me käymme jokaisen vaateen läpi, katsomme että varmasti vetoketjut toimivat, napit ovat paikoillaan ja vaatteet ovat ehjiä. Mutta me saamme kyllä aika monenlaista tavaraa, joskus saadaan likaisia ja rikkinäisiäkin vaatteita. Silloin oikein itkettää, kun avaan sellaisen säkin. Joku on vain tyhjentänyt omat kaappinsa saajia ajattelematta. Jos tavara on hyvää ja siinä on jotakin korjattavaa, me viemme kotiin sen pesuun ja korjaamme. Siinä on aika homma, kun niitä rupeaa pesemään ja kunnostamaan.

- Me viikkaamme ne aina hyvin ja pakkaamme pahvilaatikoihin. Päälle kirjoitetaan, minkälaiselle ihmiselle, nuorella tai vanhalla, sen laatikon vaatteet on tarkoitettu. Lastenkotiin ei voi viedä mummojen tai pappojen vaatteita. Täytyy huomata, että vaikka ihminen olisikin köyhä, niin hän on kuitenkin ihminen. Me emme voi ajatella, että köyhä ih-

Antonina Sosunov-Perälä "orpolastensa" kanssa talonsa vintin sohvalla.

ne vähät tavaramme Koivistoon, missä oli silloin aikuisten kehitysvammaisten hoitolaitos.

- Koivisto oli vähän samanlainen kuin mitä Perttula oli ollut aiemmin. Siellä oli aikuisia miehiäkin. Siellä meidät otettiin lämpimästi vastaan, vaikka mekin tulimme sinne aivan yllättäen. Eivät ne meitä varten ehtineet siellä kunnostamaan paikkoja. Siellä oli puhdasta, ja mielestäni siellä vallitsi lämmin henki ohjaajien ja hoidokkien kesken. Sinne me sitten veimme seurakunnan tiloissa kokoamaamme tavaraa.

Koivistolla Antonina vieraili

van täynnä tavaraa, ja hyvin on selvitty perille asti.

Kaikille riittää tehtävää

Avustuskuljetukset ovat Antoninan tapa toteuttaa seurakunnan diakoniatyötä. - Aina kun lajittelemme ja pakkaamme vaatteita, mukana on vapaaehtoisia, joiden kanssa teemme tätä joukolla. Kaikki työhön halukkaat ovat aina tervetulleita.

Antonina kertoo, että he ovat saaneet seurakunnalta ja diakoniaseuralta avustusrahaa, jolla he ovat ostaneet lapsille pyyheliinoja ja ma-

Vilkasta kansainvälistä keskustelua

Kulunut kevät ja kesä on ollut kirkkomme kansainvälisen edustamisen kannalta vilkasta aikaa. Omalta osaltani olen kahdella Ruotsiin suuntautuneella matkallani tutustunut laajasti sikäläiseen ekumeeniseen kenttään. Olen tavannut siellä vaikuttavat ortodoksiset tahot ja luterilaisen arkkipiispan. Suomalaisten ortodoksien tilanteeseen olen tutustunut erityisesti ja käynyt heidän asiassaan keskustelua myös patriarkkamme kanssa.

Pohjola

Pohjoismaisessa ekumeenisessa yhteistyössä on menossa asioiden uudelleen ajattelun vaihe Tanskan ja Norjan kirkkojen irtautuessa *Pohjoismaiden ekumeenisesta neuvostosta*. Suomen ortodoksisen kirkon edustajina olemme olleet mukana keskusteluissa, joissa Suomen ja Ruotsin kirkkojen sekä mainitun neuvoston toimesta etsitään tietä tulevaisuuteen.

Berliini

Kansainvälisen ekumenian alalta on mainittava *Berliinin kirkkopäivät*. Ne olivat valtava saksalainen ja eurooppalainen kohtaaminen, joka kokosi satojatuhansia ihmisiä tuhansiin tilaisuuksiin eri puolille uuteen kukoistukseen noussutta Berliiniä. Tapahtuman ohjelmakirja oli yli seitsemänsataasivuinen teos. Noilla päivillä kohtasivat yhdistyneen Saksan katoliset ja protestanttiset tahot. Mukana oli myös vahva ortodoksinen edustus. Suomesta oli mukana merkittävän paljon luterilaisen kirkon erilaisten organisaatioiden jäseniä piispa **Wille Riekkisen** johdolla.

Hänen kanssaan vedimme laajan näytelmällisen iltapäivän, joka koostui mm. keskustelusaarnasta, keskusteleavasta *Isä meidän* -rukouksen analyysistä, ortodoksisesta ja läntisestä kirkkolaulusta ja monista muista elementeistä. Saksassa on eri paikkakunnilla suomalaisia, jotka olivat harjoitelleet ohjelmiston ortodoksisista kirkkolaulua. He onnistuivatkin ihan kiitettävästi. Teemanamme päivillä oli *"Sinua siunata tahdon"*.

On aihetta olettaa, että tuo saksalaisella maaperällä tapahtunut massiivinen ekumeeninen kohtaaminen oli jotakin aivan uutta sitten **Lutherin** aikojen. Kansanjoukkojen odotuksissa oli, että ehtoollisyhteyden kohdalla tapahtuisi jokin avaus ja liikkeellelähtö, jonka mahdollisuuden oli tosin katolisen maailman ylin hengellinen johto etukäteen päättäväisesti torjunut. Eräässä katolisessa kirkossa tehtiin kuitenkin päivien aikana ehtoollisdemonstraatio, joka herätti keskustelua.

Itämeri

Itämeri-symposium on ollut laajasti esillä monissa tiedotusvälineissä Suomessakin, joten siihen ei liene tarvetta laajemmin paneutua. Kaiken kaikkiaan tapahtuma oli noin kahden ja puolen sadan asiantuntijan ja kirkon sekä muidenkin uskontojen edustajien vakava pysähtyminen ihmisen ja ympäristön kannalta elintärkeiden kysymysten ääreen. Kaikki Itämeren ympäristövaltiot olivat eri tavoin edustettuina. Saattoi havaita, että monilla yhteisillä areenoilla tehdään vakavaa tutkimustyötä ja käydään ympäristöpoliittista keskustelua huolenaiheiden saattamiseksi turvallisempaan tilaan. Pidän itse asian kannalta todella arvostettavana sitä, että kirkko ekumeenisen patriarkan

johdolla on päättäväisesti liikkeellä maailman merillä ja luonnon arvojen parissa yleensä.

Puola

Sen lisäksi, että Itämeri-purjehdus lähti liikkeelle Gdanskista, ja siksi tulini sinne Berliinistä, palasin Puolaan kohta Viron osuuden jälkeen osallistuakseni Chelmin ja Podlaskin alueen pyhien *kanonisaatiojuhlaan*. Itäisessä Puolassa vietettiin 1940-luvun alun marttyyrien muistoa. Matkan Puolan ortodoksisen kirkkoon olin suunnitellut tapahtuvaksi lähitulevaisuudessa. Toettaen sen nyt sain samalla matkalla tavata kaikki puolalaiset ortodoksiset piispat, papisto ja minulle jo ennestään tuttua kirkkokansaa. 1980-luvulla kirkkojemme välillä oli runsasta vuorovaikutusta. Muistamme kanssakäymisemme molemminpuolisten vierailujen muodossa, kirkkolaulun, nuorisotyön ja ikonimaalauksen parissa.

Varsovan ja koko Puolan **metropoliitta Sawa** ilmaisi tahonsa kanssakäymisemme uudistamiseksi. Samaa toivetta edustivat monet papiston ja kirkkokansan edustajat. Grabarkan luostarin sisaret toivoivat yhteyttä Lintulan luostariin.

Viro

Viron autonominen kirkko vietti heinäkuun seitsemäntenä päivänä autonomiansa juhlaa, jota vastaavaa mekin olimme viettäneet jo toukokuussa Joensuun teologikoulutusjuhlien yhteydessä. Palvelimme yhdessä esipaimen **Stefanoksen** kanssa eukaristisen liturgian. Toin heidän päiväjuhlaansa kirkkomme tervehdyksen, jonka yhteydessä ilmoitin aiemmin samana päivänä kutsuneeni metropoliitta Stefanoksen syksyn aikana viralliselle vierailulle kirkkoomme.

Norja

Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) 12. yleiskokous pidettiin kesä – heinäkuun taitteessa Trondheimissa. Kokoukseen osallistui lähes 800 virallista edustajaa ja vierasta järjestön 126 jäsenkirkosta ja 43 jäsenjärjestöstä. Avajaisia kunnioittivat läsnäolollaan Norjan kuningas **Harald** ja pääministeri **Bondevik**, joka on Norjan kirkon pappi. Johtava paikallinen piispa sanoi: *"Olemme odottaneen teitä tuhat vuotta. Me kristityt kaikkialta Euroopasta voimme viimeinkin yhdessä kantaa Jumalalle kiitosta siitä, että evankeliumi on levinnyt Jerusalemissa aina maan ääriin asti."*

Avajaisjumalanpalveluksen saarnan piti **patriarkka Bartolomeos**. Hän kehotti käytännölliseen toimintaan: *"Ei riitä, että muotoilemme teorioita. Meidän tulee pyrkiä konkreettiseen toimintaan."* Avajaisjuhlassa puhuessaan pääministeri Kjell Magne Bondevik puhui mm. konfliktien ratkaisemisesta ja sovinnon rakentamisesta Euroopassa: *"Haasteena on kehittää sellainen ilmapiiri, jossa uskonto ei ole osa ongelmaa, vaan osa sen ratkaisua."*

Samassa tilaisuudessa Sambian entinen presidentti **Keneth Kaunda** kehotti kirkkoja toimimaan entistä tehokkaammin oikeudenmukaisuuden ja sovinnon toteutumiseksi Euroopassa ja koko maailmassa. **Julius Nyererea** lainaten hän totesi, että *"rauha on oikeudenmukaisuuden lapsi: ilman oikeudenmukaisuutta ei voi olla rauhaa."*

Jatkuu sivulla 8

Suomi

Konstantinopolin, Uuden Rooman arkkipiispa ja ekumeeninen patriarkka Bartolomeos vastasi myönteisesti kutsuuni ja matkusti Norjasta viralliselle vierailulle maahamme ja kirkkoomme. Lensimme yhdessä Norjasta Trondheimista Suomeen Joensuuun, josta aloitimme hänen ja hänen seurueensa ohjelman, jonka toteutimme ajalla 27.6. – 2.7. Matkan aikana kävimme niin virallisia kuin vapai-

ta ja välittömiä epävirallisia keskusteluja, jotka kaikki olivat hyvin veljellisiä ja rakentavia.

Patriarkan itsensä, hänen seurueensa jäsenten sekä Fanarissa annettujen lukuisten todistusten mukaan Hänen Pyhyytensä oli tyytyväinen matkaansa. Kauniin kiitoskirjeensä lopuksi hän sanoi: *"Rakastettua Pyhyyttänne veljellisesti halaten välitämme Teille ja Suomen kaikille rakastetuille ortodoksille uskoville veljelliset ja patriarkaaliset rukouksemme Teidän jatkuvan hengellisen kasvunne puolesta Herrassamme ja Pelastajassamme Jeesuksessa Kristuksessa."*

Istanbul

Patriarkkamme läheistä huolenpitoa laumastaan osoitti sellainenkin seikka, että hänen mielestään allekirjoittaneen tulisi päästä lomalle ja nukkuakin enemmän. Siksi hän kutsui minut jo heinäkuun aikana jumalanpalveluspuvut mukana Istanbuliin Aleksandrian patriarkan ja koko Afrikan **paavin Petroksen** ja itsensä seurueeseen. Turkin maaseudulla käveltiin aamuin ja illoin ja vähän päivälläkin. Keskusteltiin kylläkin myös kaikista ortodoksisen maailman asioista, palveltiin myös ja nukuttiin, joskus päivälläkin. Kun sovimme alustavasti vierailustani Aleksandrian patriarkaattiin, niin toivottaessaan tervetulleeksi sinne patriarkka Petros sanoi, että siellä ei sitten kävellä.

Arkkipiispa LEO

KATUMUKSEN

sakramentti

Rakkaalla lapsella on monta nimeä: rippi, synnintunnustus, katumuksen sakramentti... Yhteisiä nimittäjiä ovat myös sielunhoito sekä hengellinen ohjaus.

Moni ortodoksi käy ripillä säännöllisesti, joku taas on käynyt viimeksi kristinoppileirillä. Monet arkailevat liittyä rippijonoon, toiset haluavat käydä vain luostarissa ripittäytymässä. Joku taas ei halua käydä ripillä, kun ei oikein tunne pappia. Mistä katumuksen sakramentissa oikein on kysymys?

Katumuksen raamatullinen perusta

Syntien tunnustamisen ja niiden anteeksiantamisen toimituksen perusta on Raamatussa. Jeesus antoi syntien päästämisen ja anteeksiantamisen vallan apostoleilleen - joka taas siirtyi Pyhälle Kirkolle.

Jeesus käski opetuslapsiaan: *"Ottakaa Pyhä Henki. Jolle te annatte synnit anteeksi, hänelle ne ovat anteeksi annetut..."* (Joh. 20:22-23)

Samoin Jeesus sanoi Pietarille: *"Sinä olet Pietari, ja tälle kalliolle minä rakennan kirkkoni... minkä sinä sidot maan päällä, se on sidottu taivaassa..."* (Matt. 16:18-20)

Apostoli Jaakob sanoo kirjeessään: *"Tunnustakaa siis syntinne toisillenne ja rukoilkaa toistenne puolesta, että parantuisitte."* (Jaak. 5:16)

Katumus kristityn elämässä

Katumus merkitsee Jumalan yhtey-

teen palaamista. Kirkon varhaisessa historiassa katumuksen sakramenttiin osallistuttiin yleensä vain silloin, kun oli luovuttu kirkon jäsenyydestä, esim. vainojen yhteydessä. Paluu kirkon yhteyteen saattoi tapahtua vain julkisen synnintunnustuksen kautta.

Hengellinenkin ohjaus tunnettiin varhaiskirkon kaudella. Ihmiset kävivät saamassa ohjausta hengellisen elämänsä kysymyksiin papin luona. Kun äsken mainittu julkinen synnintunnustus jäi vähitellen pois käytöstä, yhdistyivät syntien tunnustaminen ja hengellinen ohjaus saman nimikkeen - katumuksen sakramentin - alle.

Nykypäivänä ei enää tapahdu Kirkon yhteydestä erottamista. Sen sijaan ihmisinä rikomme jatkuvasti Jumalan käskyjä vastaan. On paikallaan, että mietimme ajoittain omaa elämäämme ja pyrimme palaamaan Kristuksen johdattamalle tielle. Tässä katumuksen sakramentti toimii hyvänä lähtökohtana.

Katumuksen sakramentti on myös sielunhoitoa ja hengellistä ohjausta. Rippi-isä johdattaa keskustelua ja palauttaa ripittäytyjän mieliin 10 käskyn pohjalta asioita, joissa olisimme voineet toimia toisin. Lisäksi rippi-isä voi antaa ja häneltä voi kysyä neuvoja oman hengellisen elämän kehittämiseen. Hengellinen ohjaus ei kuitenkaan aina edellytä rippiä, papin kanssa voi keskustella myös katumuksen sakramentin ulkopuolella.

Mitä katumuksen sakramentissa tapahtuu?

Katumuksen sakramentti tapahtuu tavallisesti kirkossa. Edessä olevalle lukupöydälle on asetettu evankeliumikirja ja risti. Pappi lukee alkurukouksen, jonka jälkeen katuva voi kertoa papille mieltä painavista asioista, synneistä, rikkomuksista sekä elämänsä vastoinkäymisistä.

Keskustelun jälkeen pappi kehottaa ripittäytyjää polvistumaan. Pappi asettaa ripittäytyjän pään päälle kaulassaan riippuvan epitraakilin ja lukee synninpäästörukouksen.

sekä aina silloin kun siihen tuntee tarvetta.

Joidenkin kirkkokuntien perinteisiin kuuluu osallistua katumuksen sakramenttiin aina ennen ehtoollista.

Suomen ortodoksisessa kirkkokunnassa piispat antoivat 1970-luvun alussa ohjeen, jonka mukaan ennen ehtoollista ei joka kerta tarvitse käydä ripillä, mikäli tähän järjestelyyn on rippi-isän siunaus. Tämä ohje ei kuitenkaan saa merkitä ripillä käymisen vähenemistä ja harvenemista. Ohjeen tarkoitukse-

Tämän jälkeen ripittäytyjä nousee, tekee ristinmerkin sekä suutelee edessään olevia evankeliumikirjaa sekä ristiä. Toimituksen lopuksi ripittäytyjä pyytää papilta siunauksen.

Kenenkään ei tarvitse etukäteen jännittää, osaako puhua oikein ja tietyllä tavalla. Pappi johdattaa keskustelua kysymyksiin ja ohjein. Mikäli ripittäytyjällä on paljon asiaa, keskustelu voi kestää kauankin. Jos taas asiaa on vähän, keskustelu on lyhyempi. Aikarajoja on mahdoton antaa.

Papin vaihtolovelvollisuus

Pappi ei saa milloinkaan eikä missään yhteydessä kertoa, mitä on ripin yhteydessä kuullut. Papin vaihtolovelvollisuudesta on säädetty laissa. Pappi ei saa ilmaista edes toiselle papille, mitä hänelle on ripissä kerrottu.

Vaihtolovelvollisuuden vaatimuksen kanssa on sopusoinnussa, ettei ripittäytyjäkään kerro kanssaihmisilleen, mistä asioista hän on papin kanssa keskustellut ja mitä neuvoja ja ohjeita pappi mahdollisesti on antanut.

Rippi-isä ja ripittäytyjä

Rippi-isälle asetetaan usein paljon vaatimuksia. Joku ehkä haluaisi, että rippi-isä ratkaisisi katujan puolesta hänen ongelmansa ja kertoisi, miten

missäkin tilanteessa tulisi menetellä. Näin rippi-isä ei kuitenkaan voi toimia. Jos pappi kertoisi ripittäytyjälle, miten hänen kuuluu asiansa ratkaista, ja neuvo ei sitten olisikaan hyvä, kenen lopulta on vastuu? Neuvon antajan vai sen toteuttajan?

Hengellinen ohjaus lähtee ripittäytyjän omista lähtökohdista, Jumalasuhteen ennalleen palauttamisesta sekä kristillisen ihanteiden saattamisesta oikealle paikalleen ihmisen elämässä. Katumuksen sakramentissa ihminen avaa oman elämänsä tilan Jumalan silmien eteen.

Tarvittaessa pappi antaa hengellisiä neuvoja tai etsii yhdessä ripittäytyjän kanssa ratkaisua esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen. Usein rippi-isä neuvoo tulemaan uudelleen keskustelemaan, kun tilanne on muuttunut tai ohi. Mitään yksiselitteisiä tai helppoja elämänohjeita pappi ei voi eikä saakaan antaa. Papin tehtävänä on olla kuuntelija, todistaja ja läsnäolija.

Kuinka usein tulee käydä ripillä?

Täysin yleispätevää ohjetta siitä, kuinka usein olisi käytävä ripillä, on mahdoton antaa. Muuten saattaisi syntyä tunne, että "nyt olen täyttänyt velvollisuuteni".

Yleisenä ohjeena voi sanoa, että ripillä tulee käydä säännöllisesti, erityisesti kirkkovuoden paastoaikoina

na on ohjata ihmiset käymään entistä säännöllisemmin kirkossa ja ehtoollisella sekä valmistautumaan osallistumaan huolella katumuksen sakramenttiin.

Usein kysytyjä kysymyksiä katumuksen sakramentista:

Kuinka voi ilmaista halunsa tulla ripille?

Yksinkertaisinta on nykäistä papia hihasta joko ennen tai jälkeen jumalanpalveluksen. Jumalanpalveluksessa toiveensa voi kertoa myös kirkonisännöitsijälle. Palvelusten yhteydessä pappi ei tosin ehdi aina otta-
maan ripille. Yhteydenottopyynnön voi myös osoittaa soittamalla tai lähettämällä teksti- tai sähköpostiviestin. Myös seurakunnan kanslian kautta saa yhteyden pappiin.

Voiko tulla ripille, vaikka edellisestä ripillä käynnistä olisi kulunut vuosikymmeniä?

Voi ja pitääkin tulla. Pappi ei moiti eikä toru, hän on iloinen, kun henkilö haluaa kiinnittää huomiota hengelliseen elämäänsä ja tulla ripille.

Voiko tulla ripille, kun mieltä puristavat monet asiat, mutta ei silti tunne tehneensä mitään erityistä syntiä?

Kyllä. Papin kanssa voi keskustel-

PYHÄKÖT:

Suvantokatu 10 A
33100 Tampere

Toimittajista käytetyt lyhenteet:

DD Daniela Durac, **ID** Ion Durac,
HH Heikki Honkamäki, **JK** Jorma Kudjoi
RL Risto Lintu, **RM** Risto Matsi,
JM Jouni Mäkelä, **EP** Elina Pyöli, **MR** Mitro Repo

JUMALANPALVELUKSET

Tampereen kirkko, Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Nikolaoksen muistolle,
Tuomiokirkonkatu 27, p. (03) 3141 2724, isännöitsijä: Klaus af Ursin, puh. 0400 562 520,
vahtimestari Mika Kangasaho, p. 050 557 0056

Kolhon kirkko Vilppulassa, Pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen muistolle,
Kappelintie, 35990 Kolho, Isännöitsijä Toivo Nikoskinen, p. (03) 531 5347

Porin kirkko, apostoli Johannes Teologin muistolle,
Maantiekatu 46, 28800 Pori, Isännöitsijä Jorma Kudjoi, p. (02) 641 1741

Valkeakosken rukoushuone, Pyhän Nikolaoksen muistolle,
Kalmistonkatu, 37600 Valkeakoski, isännöitsijä Armas Kaheinen, p. (03) 584 2635

SYYSKUU–MARRASKUU

La 6.9. klo 18 vigilia HH RM
synnintunnustukselle
vastaanotto venäjäksi, HH
Su 7.9. klo 10 liturgia slaaviksi HH RM
Neitsyt Marian syntymän juhla

Su 7.9. klo 18 vigilia RL RM
Ma 8.9. klo 9 liturgia HH RM
(koululaiset 1.-6. lk. kirkkoon)
Herran Ristin ylentämisen juhla

La 13.9. klo 18 vigilia RL RM
Su 14.9. klo 10 liturgia ID EP
La 20.9. klo 18 vigilia HH RM
Su 21.9. klo 10 liturgia RL RM
La 27.9. klo 18 vigilia HH JM
Su 28.9. klo 10 liturgia HH JM
Herran Äidin suojelejuhla (Pokrova)

Ti 30.9. klo 18 vigilia HH RM
Ke 1.10. klo 10 liturgia RL HH RM
(koululaiset 7.-9. lk. + lukiol. kirkkoon)

La 4.10. klo 18 vigilia RL RM
synnintunnustukselle
vastaanotto venäjäksi, HH
Su 5.10. klo 10 liturgia slaaviksi HH RM

La 11.10. klo 18 vigilia RL RM
Su 12.10. klo 10 liturgia RL RM

To 16.10. klo 9 liturgia Ilkossa vanhusten leirin yhteydessä HH RM

La 18.10. klo 18 vigilia RL HH
Su 19.10. klo 10 liturgia RL EP
Pyhän apostoli Jaakobin, Herran veljen muisto

To 23.10. klo 10 Jaakobin liturgia HH HKRM
Vainajien muistelupäivä (Dimitrin lauantai)

Pe 24.10. klo 18 parastaasi RL RM

La 25.10. klo 18
Su 26.10. klo 10

Pe 31.10. klo 18
La 1.11. klo 10
klo 18

Su 2.11. klo 10
La 8.11. klo 18
Su 9.11. klo 10
La 15.11. klo 18
Su 16.11. klo 10

To 20.11. klo 18
Pe 21.11. klo 9

La 22.11. klo 18
Su 23.11. klo 9.30

La 29.11. klo 18
Su 30.11. klo 10

KOLHON KIRKKO

Su 7.9. klo 10
Su 5.10. klo 10

Pe 31.10. klo 18
La 1.11. klo 10

Su 30.11. klo 10

PORIN KIRKKO

Su 7.9. klo 18

vigilia HH RM
liturgia **kreikaksi** MR RM
Karjalan valistajien juhla

vigilia RL RM
liturgia RL RM
vigilia HH RM
synnintunnustukselle
vastaanotto venäjäksi, HH
liturgia **slaaviksi** HH RM

vigilia RL RM
liturgia RL RM
vigilia HH RM
liturgia RL RM
seurakuntaan tulleiden juhla

Neitsyt Marian tempelliinkäynnin juhla

vigilia RL RM
liturgia RL RM
Pyhän suuriruhtinas Aleksanteri Nevskin muisto, tempelijuhla

vigilia RL RM
vedenpyhitys ja liturgia RL RM
vigilia HH RM
liturgia RL RM

liturgia RL EP
liturgia RL EP
Karjalan valistajien juhla Tempelijuhla

vigilia HH EP
vedenpyhitys ja liturgia HH EP
liturgian jälkeen juhla ravintola Ukonselessä HH EP
liturgia HH EP

Neitsyt Marian syntymän juhla
vigilia HH JK

Ma 8.9. klo 10

La 27.9. klo 18

Su 28.9. klo 10

Su 12.10. klo 10

La 25.10. klo 18

Su 26.10. klo 10

Su 16.11. klo 10

La 29.11. klo 18

Su 30.11. klo 10

VALKEAKOSKEN RUKOUSHUONE

Herran Ristin ylentämisen juhla
Rukoushuoneen 50-vuotisjuhla

Su 14.9. klo 10 liturgia metropoliitta Ambrosius ja papisto liturgian jälkeen juhla ravintola Savariinissa (linja-autoasemalla)

La 11.10. klo 18 vigilia ID JM
Su 12.10. klo 10 liturgia ID JM
La 15.11. klo 18 vigilia HH EP
Su 16.11. klo 10 liturgia HH EP

MUUALLA SEURAKUNNAN ALUEELLA JÄMSÄ

Seppolan seurakuntasali, Mottilantie 2
Su 21.9. klo 10 liturgia HH EP
Su 9.11. klo 10 liturgia HH EP
Su 21.12. klo 10 liturgia HH EP

VAMMALA

Ev.lut.seurakuntasali, Asemakatu 6
Su 19.10 klo 10 liturgia HH EP

YLÖJÄRVI

Ev.lut.seurakuntasali, Kirkkotanhuantie 1
Su 19.10 klo 17 ehtoopalvelus ja seurakuntailta HH EP

Kirkkoherranvirasto on avoimena: ti–pe klo 9–13, p. (03) 3141 2700, fax (03) 3141 2740

Kirkkoherra Risto Lintu, risto.lintu@ort.fi, p. (03) 3141 2721, 050 557 0050

Päivystys kansliassa ke ja to klo 10–13

II pappi Heikki Honkamäki, heikki.honkamaki@ort.fi, p. (03) 3141 2723, 050 557 0057

Päivystys kansliassa ti ja pe klo 10–13

Kanttori Risto Matsi, p. (03) 3141 2722, 050 557 0051,

Talous- ja hallintosihtööri Marita Jouhki-Inkinen, marita.inkinen@ort.fi, p. (03) 3141 2731, 050 557 0055

Kanslisti Arja Pikkuharju, arja.pikkuharju@ort.fi, p. (03) 3141 2700, 050 557 0053,

Diakoni Harri Kahila, harri.kahila@rokki.net, p. (03) 3141 2700, 040 778 0594

Vastaanotot seurakunnan kansliassa ti ja to klo 11-13, puh. (03) 3141 2727.

Diakoni Jorma Kudjoi, p. (02) 648 2212, 040 571 9137

Ilmoituksia

Eläkeikäisten virkistysleiri Ilkossa 13.-16.10.2003

Tampereen evl. seurakuntien Ilkon leirikeskuksesta vietetään lokakuun puolivälissä ortodokseläkeläisten virkistysleiriä. Leiri on Tampereen ortodoksisen seurakunnan diakoniatyön järjestämä, ja leiri sisältää runsaasti erilaista ohjelmaa. Leirillä on täysihoito, joka sisältää aamiaisen, lounaan, päiväkahvin, päivällisen ja iltapalan. Kahtena leiripäivänä on sauna ja yhteisen sisäohjelman lisäksi reippailemme jokaisen ihmisen kunnan mukaan. **Leiri on tarkoitettu kaikille Tampereen ortodoksisen seurakunnan eläkeikäisille jäsenille mutta etenkin Sinä, joka et ole aikaisemmin osallistunut seurakunnan toimintaan, ilmoittaudu leirille ja tutustu muihin seurakuntalaisiin.** Virkistysleiriä vetävät diakoni Harri Kahila ja diakoniatuomikunnan jäsen Sirkka Martin. Leirin hinta on 95 € ja se sisältää kuljetukset Tampereelta Ilkkoon ja takaisin, majoituksen 2 hengen huoneissa, täsihoidon, monipuolisen ohjelman ja hauskan seuran. Ilmoittautumisia ottavat vastaan Harri Kahila, puh. (03) 255 7840 tai 040 778 0594, ja Sirkka Martin, puh. 040 575 7034. Leirille mahtuu vain 20 henkilöä, joten pidä kiirettä, nopeimmat ilmoittautujat ehtivät parhaiten!

Päiväpiiri jatkaa

kokoontumisia parillisten viikkojen keskiviikkoina klo 13 Nikolaisalissa. Syyskauden ohjelma on jo selvä ja päiväpiiri on aloittanut toimintansa jo tämän lehden ilmestyessä. 20. elokuuta kävimme Finlaysonin kirkossa. Kotkankalliolla ja Tallipihassa. Päiväpiiriin ovat tervetulleita kaikki aikuiset, joilla on päivällä vapaata aikaa. Voit olla opiskelija, työtön tai eläkeläinen, nainen tai mies. Kerhossa on hyvä yhteishenki, ja joka kokouksissa nautimme kahvipöydän tarjoilusta ja kuulemme mielenkiintoisen alustuksen.

Syyskaudella ovat kokoukset ja aiheet seuraavanlaiset:

- 03.09. Syyskauden avajaiset. Syyskausi avataan perinteisesti rukoushetkellä kirkossa ja sen jälkeen siirrymme Nikolaisaliin kahville ja keskustelemaan menneestä kesästä.
- 17.09. isä Heikki: Kuinka Bysantin keisarikunnan hovietiketti näkyi liturgiapalveluksessa?
- 01.10: Lausuntateiteilija Veikko Lakkala: Elämän kaari
- 15.10. Päiväpiiri kokoontuu Ilkon kurssikeskuksessa, jossa isä Risto kertoo muistoja pappisvuosiltaan.
- 29.10. Kanttori Risto laulattaa karjalaisia kansanlauluja.
- 12.11. Jeesuksen ajan tapakulttuuri.
- 26.11. isä Risto: Asetus Suomen ortodoksisesta kirkkokunnasta 85 vuotta.
- 10.12. Lumi on jo peittänyt kukat laaksosessa..... Otamme joulua vastaan.

Tampereen tiistaiseura

kokoontuu syyskaudella Nikolaisalin kerhuhuoneessa klo 18.00 seuraavina iltoina: 23.09., 07.10., 21.10., 04.11., 18.11., 02.12., 16.12.

Tilaisuuksiin ovat kaikki sydämellisesti tervetulleita. Tietoja toiminnasta saa johtokunnan jäseniltä.

Pj. Isä Mikael Punnala, p. 050 524 2641
Varapj. Eino Surakka, p. (03) 255 1340
Siht. Aira Antti-Poika, p. (03) 346 2730

Porin seudun tiistaiseura

Toiminta alkaa 9.9. klo 18 kirkossa. Seuraavat illat 23.9., 7.10., 21.10., 4.11. ja 18.11. sekä 2.12. Kaikki lämpimästi tervetulleita toimintaamme.

Nokian tiistaiseura

kokoontuu **kerran kuussa torstaisin klo 18** (huom aika!) jäsentensä kotona. Syyskauden kokoukset ovat seuraavat:

- 11.09. Leo Kuunila, Koskenmäenkatu 4 A 5, 37120 Nokia
 - 16.10. Ester Kaste, Ilkkantie 5 A 6, 37100 Nokia
 - 20.11. Pirkko Holappa, Kalkuntie 15 D 4, 37150 Nokia
 - 11.12 Inkeri Vuorinen, Jyrämaankatu 2, 37140 Nokia
- Nokian tiistaiseuran 30-vuotisjuhlia vietetään 21. syyskuuta n. klo 13 Nokian Kerholassa. Mukana juhlimassa ovat Porvoon tiistaiseuralaiset.

Jatkoa sivulta 9

Katumuksen...

la kaikista elämän asioista. Puhumisen helpottaa.

Voiko käydä ripillä eri pappien luona?

Yleisesti on koettu, että on hyvä käydä ripillä yhden papin luona. Luontevinta on käydä oman seurakuntansa papin luona, joka tuntee seurakuntalaisensa (vertaa esim. omalääkäri).

Voiko käydä ripillä, vaikka pappi olisi itseä huomattavasti nuorempi?

Voi ja pitääkin käydä. Rippi-isänä toimiminen ei ole iästä kiinni. Monesti rippitöitä ovatkin rippi-isään vanhempia. Jos väheksyy papin ikää, siitä saa itselleen helposti

syyn olla käymättä ripillä: "Kyllähän minä muuten, mutta kun se pappi on niin nuori, ei se minua ymmärrä..."

Pitääkö tunnustaa vanhoja syntejä, jotka on jo aiemmin ripin yhteydessä sanonut?

Ei tarvitse kertoa, kunhan ei ole langennut niihin uudelleen. Jos unohtaa sanoa jotakin ja asia jää vaivaamaan, sen voi sanoa seuraavalla kerralla. Rippiä ei tarvitse kiirehtiä paikkaamaan.

Voiko kirjoittaa ajatuksensa etukäteen paperille ja lukea ne siitä papille?

Voi kirjoittaa. On kuitenkin hyvä antaa paperi tunnustuksen jälkeen papille revittäväksi tai tuhota se muulla tavalla.

Mitä papit toivovat rippitöistä?

Toivomme, etteivät seurakuntalaiset turhaan pelkäisi tai arastelisi pappeja. Teemmehän työtä kaikkia seurakuntalaisiamme varten. Olisi hyvä, että seurakuntalaiset kävisivät ripillä säännöllisesti, muulloinkin kuin vain suuren paaston aikana. Jos haluaa jutella perusteellisesti, on hyvä varata aika etukäteen, jolloin kummallakin osapuolella on aikaa keskustelulle. Toisaalta hengellinen keskustelu ei aina edellytä rippiä - puhumaan voi tulla muutenkin.

Käyvätkö papit itse ripillä?

Käyvät - mutta harvakseltaan, muutaman kerran vuodessa. Rippi-isänä toimiminen edellyttää myös omaa rippisuhdetta. Pappi voi toimia rippi-isänä toiselle papille, piispalle tai diakonille. □

Matka Uuteen-Valamoon Heinävedelle 31.10.-2.11.2003.

Lähtö klo 9 Porin kirkolta.

Matkan hinta seuran jäseniltä 20 € hengeltä ja muilta 50 € hengeltä. Lisäksi majoitus ja ruokailu oman valinnan mukaan. Ilmoittautumiset iltaisin Jorma Kudjoille numeroon 648 2212 tai Elli Honkalalle numeroon 538 0891.

Tervetuloa Valamon rauhaan kanssamme!

TAMPEREEN SEURAKUNNALLISIA TILASTOTIETOJA

24.4.-5.8. 2003

KASTETUT

Okko Johannes Olavi Päivinen, Tampere 25.05.
Ilona Amalia Seppä, Valkeakoski 01.06.
Rurik Rafael Benjamin Niemenoja,
Tampere 15.06.
Senja Julia Harjula, Valkkinen 15.06.
Akseli Raino Emil Larikka, Vesilahti 22.06.
Tuomas Kaapo Markus Oksanen, Kaipola 29.06.
Sira Susanna Harjamäki, Tampere 05.07.
Poikia 4, tyttöjä 3, yhteensä 7

TUONILMAISIIN SIIRTYNEET

Vera Varkkola, Tampere, 94 v., 26.06.
Martta Piironen, Viiala, 94 v. 24.06.
Elisabet Rantanen, Tampere, 85 v., 23.07.
Veikko Blinnikka, Tampere, 83 v. 29.05.
Harry Djakonowsky, Noormarkku, 79 v., 11.06.
Viktor Makkonen, Tampere, 79 v., 23.06.
Annikki Nurmi, Nokia, 74 v., 08.06
Elza Nikolajeva, Tampere 74 v., 02.08.
Neonilla Virtanen, Tampere, 68 v., 27.07.
Ilmo Kamotskin, Ahlainen, 67 v., 09.07.
Aleksandra Taljavirta, Vammala, 64 v., 13.07.
Raimo Johannes Kamotskin,
Ahlainen, 62 v., 04.07
Seija Helena Viitala, Kangasala, 57 v., 13.07.
Miehiä 5, naisia 8, yhteensä 13

SEURAKUNTAAN MUUTTANEET

Hailu Woldemariam Beyene
Svetlana Blom
Vladislav Blom
Viktorija Blosenko
Erika-Dzhulianna Bryleva
Katrin-Dzhennifer Bryleva
Natalia Bryleva
Katja Natasha Gröhn
Aleksi Antero Harju
Anna Kaarina Harju
Rainer Taneli Harju
Senja Pauliina Heikkinen
Päivi Aulikki Hukkanen
Pia Maria Ikonen
Pirkko Marjatta Immonen
Sari Marika Joukainen
Jarmo Taisto Jaakkima Jyrkinen
Anna Wilhelmina Kaarre

Johannes Ilmari Kaarre
Erkki Olavi Kammonen
Juha Matti Koponen
Dmitri Korolev
Anastasija Paulina Koroleva
Darya Koroleva
Olga Koroleva
Eeva Helena Likitalo
Vladimir Miettinen
Irinja Mäenpää
Nikolaos Mäenpää
Emilia Maria Kaarina Mäkinen
Ritva Annikki Nacar
Väinö Henriikki Ontronen
Janne Paavali Ostrovski
Afra Kaisu Prokki
Jukka Johannes Rajajoki
Jani Oskari Rautakorpi
Maire Annikki Repo
Raimo Rainer Repo
Jarkko Mikael Saarinen
Tarja Tellervo Sali
Valter Soini
Manu Petteri Soininmäki
Darius Soltchatov
Evguenia Soltchatova
Irina Stasevskaja
Jarkko Sakari Telkkälä
Jere Mikael Toivanen
Kai Mikael Ilmari Toivanen
Kati Maria Toivanen
Ville Vainio
Santeri Yrjö Petteri Verlinna
Maire Väänänen
Miehiä 27, naisia 28, yhteensä 55

Seurakunnasta toiseen ortodoksiseen seurakuntaan muuttaneita: miehiä 16, naisia 22, yhteensä 38

Kirkosta luopuneita: miehiä 3, naisia 4, yhteensä 7

Väkiluvun muutos: Miehet +7, naiset -3, yhteensä + 4

MONIA ARMORIKKAITA VUOSIA

(01.09.-30.11. 2003)
92 v.
Siiri Yläpelto, Virrat 29.10.
Oiva Puhakka, Pirkkala 20.11.
91 v.
Anna Rätty, Tampere 03.09.

85 v.
Tamara Hyvärinen, Pori 25.11.
-syntymäpäiviä vietetään Porin ortodoksisella kirkolla su 30.11. liturgian jälkeen
80 v.
Erkki Markkio, Tampere 21.09.
75 v.
Sinaida Pispä, Tampere 16.11.
Irja Korhonen, Tampere 23.11.
-ei juhli
70 v.
Terttu Jerkku, Merikarvia 27.10.
Vieno Virtanen, Ylöjärvi 09.11.
60 v.
Pirkko Immonen, Pirkkala 28.09.
Maire Kurkikangas, Tampere 25.10.
Nina Suominen,
Tampere 04.11. Ninan 60-vuotispäiviä, eläkkeellesiirtymistä ja Ninan satukirjan julkaisemista juhlietaan Nikolainsalissa su 24.11. liturgian jälkeen.
Lea Kuunila, Tampere 05.11.
-matkoilla
Sirpa Häyhtiö, Nokia 10.11.
Aulis Sottinen, Pori 19.11.
-matkoilla
50 v.
Raine Vähätalo, Terälahti 08.09.
Tuomas Salminen, Tampere 15.10.
Vastaanotto Porin ortodoksisella kirkolla la 18.10. klo 14-16
Kristinoppileirin 12.-19.7. suorittaneet:
Jussi Eskonen
Arto Haukka
Jaakko Konttinen
Elina Kuunila
Jori Mantsinen
Dimitri Ollikainen
Nico Palviainen
Petr Paniouchkin
Teemu Penttonen
Inkeri Remsu
Maura Rovio
Antti Salonen
Mira Shemeikka
Teppo Smirnov
Krista Uotila
Ulla Uurto
Olli Vuorela
Angelina Zarutskaja
Ruotsinkielisen kristinoppileirin Kaunisniemessä 19.-27.7. suorittanut
Maria Ahlström

VALAMON YSTÄVÄT RY TIEDOTTAA

Kaikille kiinnostuneille tarkoitetut Valamon ystävät ry:n Tampereen paikallisosaston yleisöillat pidetään joka kauden ensimmäinen tiistai klo 18 Nikolainsalissa, Tuomiokirkonkatu 27. Alkusuksyn ohjelma on seuraava:

-02.09. Kulttuuri- ja ihmisoikeustoimittaja **Maila-Katriina Tuominen: Maailman jano.**

-07.10. Kirkon tiedotuskeskuksen toimittaja ja tv-ohjaaja **Satu Väättäin: Minun näkökulmani ortodoksiseen ruokukseen.**

-04.11. Birgittalaisisar **Sr. Marja-Liisa O.Ss.S.: Pyhä Birgitta.**

Kaikissa tilaisuuksissa on ortodoksista paasto- ja arkikiertoa noudattava tee- ja kahvitarjoilu. Iltoihin on pääsymaksu 5 €, opiskelijoilta 2,50 €. Iltojen tuotoilla tuetaan Uuden-Valamon hankkeita luostarin toiveiden mukaan.

Pyhiinvaellusmatkan Uuden-Valamon ja Lintulan luostareihin teemme 17.-19.10.2003. Lähtö omalla bussilla Tampereelta perjantaina klo 12, ja paluu Tampereelle sunnuntaina noin klo 20. Tutustumme ja koemme luostarin elämää viikonlopun ajan. Matkan hinta on majoitusvaihtoehdosta ja lähtijämäärästä riippuen noin 90 € - 130 €, sis. kuljetukset, majoitukset, puolihoito, arkikimandriitta Sergein tarjoaman päiväkahvin luostarin päärakennuksessa ym. ohjelman. Tiedustelut ja ilmoittautumiset: sihteeri Anu, 050 412 5002.

Valtakunnallista Valamon ystävät ry:n 30-vuotisjuhlaa vietetään Helsingissä 1.11.2003 Karjalan valistajien päivänä. Juhlaliturgia pidetään Uspenskin katedraalissa klo 10 ja 30-vuotisjuhla Karjala-talossa (Käpylänkujan 1). Liturgian jälkeen on mahdollisuus ruokailla Karjala-talon ravintolassa. Toivottavasti mahdollisimman moni pääsee osallistumaan. Ilmoittautumiset Anulle. Jos lähtijöitä on tarpeeksi, voimme järjestää yhteisen kuljetuksen ja yhteisen aterian.

ONNEA !!!

Seurakunnan aktiivit **Tauno Peltola** ja **Sirkka Martin** ovat kihlautuneet 23.7.2003 Tampereella. Kihlauksen toimitti Tampereen kirkossa isä Heikki. Toivotamme nuorelle kihlaparille paljon onnea, Korkeimman siunausta ja monia armorikaita vuosia!

Diakonian palsta

Kuluneen kuumien kesän aikana diakoniatoimikunta on toiminut monilla eri tavoin. Olemme vierailleet vanhusten luona, tehneet avustustyötä, järjestäneet kahvitilaisuuksia, koonneet EU-paketteja, saunottaneet ihmisiä pariin kertaan Kalliosalmessa ja suunnitelleet syksyn 2003 – kevään 2004 toimintaa.

Siiri Keinäsen muutettua Pieksämäelle heinäkuun lopussa on diakoniatoimikunta päättänyt olla toistaiseksi järjestämättä ruokatilaisuuksia. Kahvitarjoiluja hoidamme edelleenkin, ja niistä huolehtivat etupäässä **Kaija Linnava** ja **Sirkka Martin**.

Diakonia on mukana järjestämässä muutamaa jo perinteeksi käynnystä seurakunnallista tapahtumaa. Ensinnäkin **perjantaina 24.10. pidetään viimeisen puolen vuoden aikana omaisensa menettäneiden yhteinen tilaisuus**, joka alkaa muistopalveluksella kirkossa. Sen jälkeen siirrymme Nikolainsaliin kahville ja kuuntelemaan kirkkoherran opeuspuhetta ortodoksisesta vainajien muisteluperinteestä. Tilaisuuteen mukaan tulevia pyydetään ilmoittautumaan viimeistään 22.10. seurakunnan kansliaan.

Uusien seurakuntalaisten päivä järjestetään puolestaan sunnuntaina 16.11. Tilaisuus alkaa liturgialla kirkossa klo 10. Sen jälkeen on ruokailu Nikolainsalissa. ”Uusien päivässä” seurakunnan papisto ja kanttori esittäytyvät sekä seurakunnan eri toimintapiirin ja kerhojen edustajat kertovat toiminnastaan. Tampereen kirkko, kirkon krypta, kirkkoherranvirasto ja seurakunnan kirjasto esitellään uusille seurakuntalaisille. Kaikille vuoden sisällä seurakuntaan muuttaneille lähetetään kutsu tilaisuuteen, ja myös tätä tilaisuutta varten pyydämme teitä ilmoit-

tautumaan kansliaan torstaihin 13.11. mennessä, jotta emännät osaavat valmistaa riittävän määrän ruokaa ja kahvia.

Eläkeläisten leiri pidetään 13.-16.10. 2003 Kangasalla, Ilkon leirikeskuksessa. Viime vuonna leiri oli hyvin suosittu, ja jo nyt monet ovat ilmoittautuneet leirille. Tarkempi ilmoitus leiristä on muualla tässä lehdesä. Ilmoittautua voit diakoni Harri Kahilalle, puh. (03) 255 7840 tai 040 778 0594 tai Sirkka Martinille, puh. 040 575 7034.

EU:n ruoka-avustukset ovat nyt lopulta saapuneet, ja diakonia on tehnyt niistä paketteja jaettavaksi. EU-paketteja voi tiedustella Tampereelta kirkkoherranvirastosta (ti-pe klo 9-13), Porin kirkosta jumalanpalvelusten yhteydessä sekä Porin diakonilta Jorma Kudjoilta (puh. 040 571 9137).

Diakonia järjestää **kirkkokahvit 28.09., 12.10. ja 23.10.** Tuo viimeinen päivämäärä on torstai, jolloin kirkkokahvit järjestetään Jaakobin liturgian jälkeen. Tuon kirkkokahvin aikana seurakuntalaiset saavat kysellä isä Heikiltä ja diakoni Harrilta Jaakobin liturgiasta.

Tervetuloa mukaan diakoniatyön tapahtumiin! Ahkeria käsiä toivotaan auttamaan diakoniatyötä, ilmoittautua voi diakoniatyön puheenjohtajalle Kaija Linnavalle, puh. (03) 265 4137. Muista myös diakoniatyön onnittelukortti ja suruadressi, joita saat ostaa Tampereen ja Porin kirkoista sekä kirkkoherranvirastosta.

Hyvää alkavaa syksyä kaikille toivottaa diakoniatoimikunta eli Kaija Linnava (pj.), Jorma Lahtinen (vpj.), Päivi Honkamäki (siht.), Tatjana Kallo, Leena Lehtonen ja Sirkka Martin sekä seurakunnan papisto (isä Risto, isä Heikki, isä Harri ja isä Jorma).

Äitipiiri aloittaa

Joukko Tampereen seurakunnan ortodoksiäitejä kokoontui ensimmäisen kerran keväällä ja uudestaan nyt elokuussa. Idea tapaamisiin virisi tarpeesta kohdata toisia pienten ja nuorten lasten äitejä.

Tampereen seurakunnassa ei ole ollut aktiivista äiti-lapsi -piiritoimintaa pitkään aikaan, ja lapsille ja nuorille suunnattua kerhotoimintaa on ollut kovin vähäisessä määrin. Nyt kokoontuneet äidit haluavat omalta osaltaan osallistua aktiivisesti toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Kutsumme kaikkia seurakuntamme pienten lasten ja nuorten äitejä lähemmään mukaan, tutustumaan toisiin äiteihin ja löytämään jaksamista ja iloa arkiseen kasvatustyöhön. Meitä yhdistää kiinnostus seurakuntamme lapsi- ja nuorisotyöhön ja niihin arvoihin, jotka nousevat kirkon ope-
tuksesta.

Yhteyshenkilönä Irene Hulkkonen, p. (03) 356 2330, 040 5497 481,
irene.hulkkonen@pp.inet.fi

Toiveissamme ja suunnitelmisamme on seuraavanlaista ohjelmaa.

Syyskausi:

-äitien **elokuvalta** omakustanteisen pe 12.9. Ilmoittaudu ma 8.9. mennessä Sari Takala (03) 743 1315, 040 743 1315, sari.takala@kotiposti.net
-laulupäivä lapsille kirkollisten lastenveisujen parissa
-”lastenpalvelus” kirkossa, lyhytkestoinen ja lapset huomioiden
-nikolauspäivään järjestetään ohjelmaa lapsille

Kevätkausi:

-”lastenpalvelus” kirkossa
-järjestetään lasten ja nuorten piirustusnäyttely, Nikolainsali
-järjestetään runsas ohjelma lasten pääsiäiseen
-nuotioilta Kalliosalmessa toukokuussa
-perheleiri/ perhepäivä Kalliosalmessa kesällä

Kirkkokahvit Tampereella

31.08.	seurakunta (ruoka)
14.09.	Tampereen tiistaiseura
21.09.	Pt. Aleksanteri Syväriäläisen seura ry.
28.09.	diakonia
12.10.	diakonia
19.10.	seurakunnan kirjasto
23.10.	(to) diakonia
26.10.	Nokian tiistaiseura
01.11.	(la) Valamon Ystävät ry.
09.11.	Tampereen tiistaiseura
16.11.	diakonia (ruoka)
23.11.	Nina Suominen
29.11.	diakonia (myyjäisten ruokailu + kahvi)
30.11.	Nokian tiistaiseura

VALKEAKOSKEN RUKOUSHUONEEN 50-VUOTISJUHLA

Valkeakosken rukoushuone täyttää tänä vuonna 50 vuotta. Piispa Aleksanteri vihki kirkon 6.12.1953. Ortodoksinen toiminta Valkeakoskella oli käynnistynyt jo muutamaa vuotta aiemmin.

Juhlavuoden tapahtumiin kuuluu kaksikin juhlaa:
Sunnuntaina syyskuun 14. päivänä klo 10 metropoliitta Ambrosius toimittaa papiston kanssa juhraliturgian rukoushuoneessa. Liturgian jälkeen on juhlatilaisuus Ravintola Savariinissa. Juhlassa on mukana myös mitrarovasti Robert de Caluwé, joka on maalannut rukoushuoneen ikonostaasin ikonit.
Joulukuun 6. päivänä vietetään rukoushuoneen varsinaista tempelijuuhlaa. Perjantaina 5.12. klo 18 on juhlagigilia sekä lauantaina 6.12. juhraliturgia.

*KAIKKI OVAT TERVETULLEITA VIETTÄMÄÄN
RUKOUSHUONEEN JUHLAVUOTTA!*

ORTODOKSIKERHO

on tarkoitettu kirkkoon liittymistä harkitseville, kirkkoon äskettäin liittyneille sekä kaikille jotka haluavat kerrata perustietojaan ortodoksisuudesta, myös ns. ”vanhoille ortodokseille”.

Syyskauden aikana kerhoiltoja pidetään Nikolainsalissa (Tuomiokirkonkatu 27) seitsemänä peräkkäisenä torstaina. Luennoitsijoina toimivat isä Risto (RL) ja isä Heikki (HH).

Kerhoiltojen aiheet ja ajat ovat:

- To 2.10. klo 18 Mitä jumalanpalveluksessa tapahtuu? (HH)
- To 9.10. klo 18 Uskontunnustuksen keskeinen sisältö (RL)
- To 16.10. klo 18 Katumuksen sakramentti (HH)
- To 23.10. klo 18 Kirkon syntyvaiheet (RL)
- To 30.10. klo 18 Paasto (HH)
- To 6.11. klo 18 Raamattu ortodoksisessa kirkossa (RL)
- To 13.11. klo 18 Eettisten kysymysten äärellä (HH)

Vuokralle tarjotaan

Helsingin Munkkiniemestä
kaunis yksiö, 34 m2.
Tilavat kylpyhuone (amme) ja länsiparveke. Parkettilattia.
Vuokrataan vähintään vuodeksi.
Vuokra 550 €/kk
+ vesimaksu 20 €/kk.
Puh. 050 351 4722.

Halutaan vuokrata!

Tilava huone tai pieni yksiö läheltä Tampereen rautatieasemaa.
Puh. 040 515 3300
Tuula Härkönen

PYHÄKÖT:

Yliopistonkatu 19 B 3
20100 TURKU

JUMALANPALVELUKSET

Toimitukset: lit liturgia, vig vigilia

Toimittajat: PR Petri Ratilainen, PT Pasi Torhamo, ID Ion Durac, JM Jouni Mäkelä, DD Daniela Durac, AN Antti Narmala, JK Jorma Kudjoi, ML Marianna Länne, VT Viktor Turhanen

Turun kirkko, Pyhän marttyyrikeisarinna Aleksandran muistolle

Yliopistonkatu 19, puh. (02) 277 5443

Isännöitsijä Leena Nordanberg, puh. (02) 233 4023

Rauman rukoushuone, Pyhän Nikolaoksen muistolle, Länsikatu 10

Vahtimestari Christina Heino, puh. (02) 822 5007

Isännöitsijä Miila Liinanotko, puh. (02) 823 5124

Salon rukoushuone, Pyhän Ristin muistolle, Uskelankirkkotie 23, puh. (02) 731 2727

Isännöitsijä Arvo Hoppo, puh. (02) 731 1442

SYYSKUU

ke 3.9.	klo 18	iltarukous	PR
la 6.9.	klo 18	vigilia	PR PT
su 7.9.	klo 10	liturgia	PR PT
	klo 18	vigilia	PR PT
ma	klo 10	liturgia	PR PT
		Jumalansynnyttäjän	
		Neitseän Marian syntymä	
ke 10.9.	klo 18	iltarukous	PT
la 13.9.	klo 10	liturgia	ID DD
		romaniaksi	
	klo 18	vigilia	VT MK
su 14.9.	klo 10	liturgia	VT MK
		Kunniallisen ja eläväksi	
		tekevän Ristin ylentäminen	
ke 17.9.	klo 18	iltarukous	ID
la 20.9.	klo 18	vigilia	PR PT
su 21.9.	klo 10	liturgia	PR PT
ke 24.9.	klo 18	iltarukous	JM
la 27.9.	klo 18	vigilia	PR PT
su 28.9.	klo 10	liturgia	PR PT
ti 30.9.	klo 18	vigilia	PR PT

LOKAKUU

ke 1.10.	klo 10	liturgia	ID JM
		Jumalansynnyttäjän suojeleus	
	klo 18	iltarukous	PR
la 4.10.	klo 18	vigilia	PR PT
su 5.10.	klo 10	liturgia	PR JM
ke 8.10.	klo 18	iltarukous	PT
la 11.10.	klo 18	vigilia	PR PT
su 12.10.	klo 10	liturgia	PR PT
		slaaviksi	
ke 15.10.	klo 18	iltarukous	ID
la 18.10.	klo 10	liturgia	ID DD
		romaniaksi	
	klo 18	vigilia	ID JM
su 19.10.	klo 10	liturgia	VT PT
ke 22.10.	klo 18	iltarukous	JM
la 25.10.	klo 18	vigilia	PR PT
su 26.10.	klo 10	liturgia	PR PT
ke 29.10.	klo 18	iltarukous	PR
pe 31.11.	klo 18	vigilia	PR PT

MARRASKUU

la 1.11.	klo 10	liturgia	PR JM
		Karjalan pyhittäjäisät ja valistajat	

	klo 18	vigilia	ID JM
su 2.11.	klo 10	liturgia	ID JM
ke 5.11.	klo 18	iltarukous	PT
la 8.11.	klo 10	liturgia	ID D
		romaniaksi	
	klo 18	vigilia	PR PT
su 9.11.	klo 10	liturgia	PR PT
		slaaviksi	
ke 12.11.	klo 18	iltarukous	ID
la 15.11.	klo 18	vigilia	ID PT
su 16.11.	klo 10	liturgia	ID PT
ke 19.11.	klo 18	iltarukous	JM
to 20.11.	klo 18	vigilia	ID PT
pe 21.11.	klo 10	liturgia	PR JM
		Jumalansynnyttäjän Neitseän	
		Marian temppeliin tuominen	
la 22.11.	klo 18	vigilia	PR PT
su 23.11.	klo 10	liturgia	PR PT
ke 26.11.	klo 18	iltarukous	PR
la 29.11.	klo 18	vigilia	PR PT
su 30.11.	klo 10	liturgia	PR PT

JOULUKUU

ke 3.12.	klo 18	akatistos P.Nikolaokselle	PR PT,
pe 5.12.	klo 18	vigilia	PR JM
la 6.12.	klo 10	liturgia	PR JM
		Pyhä Nikolaos itsenäisyyspäivä	
	klo 18	vigilia	ID JM
su 7.12.	klo 10	liturgia	ID JM
ke 10.12.	klo 18	iltarukous	ID
la 13.12.	klo 18		PR PT
su 14.12.	klo 10	liturgia	PR PT
ke 17.12.	klo 18	iltarukous	JM

HUOM!

Syyskauden aikana on tarkoitus toimittaa liturgia ruotsin kielellä. Ilmoitamme tästä kirkon ilmoitustaululla ja ruotsinkielisille kirjeitse.

Rauman rukoushuone, Länsikatu 10

la 20.9.	klo 18	vigilia	ID JM
su 21.9.	klo 10	liturgia	ID JM
su 19.10.	klo 10	liturgia	ID JM
la 15.11.	klo 18	vigilia	PR JM

su 16.11.	klo 10	liturgia	PR JM
pe 5.12.	klo 18	vigilia	ID PT
la 6.12.	klo 9.30	vedenpyhitys+liturgia	ID PT
		P.Nikolaos, rukoushuoneen vuosijuhla	
la 20.12.	klo 18	vigilia	PR JM
su 21.12.	klo 10	liturgia	PR JM

Salon rukoushuone, Uskelankirkkotie 23

ke 28.5.	klo 18	vigilia	PR PT
to 29.5.	klo 10	liturgia	PR PT
		helatorstai	
la 5.7.	klo 18	ehtoopalvelus	ID JM
la 6.7.	klo 10	liturgia	ID JM
su 3.8.	klo 10	liturgia	PR JM
la 13.9.	klo 18	vigilia	PR PT
su 14.9.	klo 9.30	vedenpyhitys+ liturgia	PR PT
		Ristin Ylentäminen,	
		tsasounan vuosijuhla	
la 4.10.	klo 18	vigilia	ID JM
su 5.10.	klo 10	liturgia	ID PT
la 1.11.	klo 18	vigilia	PR PT
su 2.11.	klo 10	liturgia	PR PT
la 6.12.	klo 18	vigilia	PR PT
su 7.12.	klo 10	liturgia	PR PT
ke 24.12.	klo 13	ehtoopalvelus	PR PT
pe 26.12.	klo 10	liturgia	ID JM
		Jumalansynnyttäjän juhla,	
		toinen joulupäivä	

Eura, Kauttuan seurakuntakoti

la 20.12.	klo 10	liturgia	PR JM
-----------	--------	----------	-------

Harjavalta ev.lut. seurakuntatalo

la 25.10.	klo 10	liturgia	ID JM
-----------	--------	----------	-------

Loimaa ev.lut. kirkon kappeli

su 23.11.	klo 10	liturgia	ID JM
-----------	--------	----------	-------

Uusikaupunki

la 22.11.	klo 10	liturgia	ID JM
-----------	--------	----------	-------

Vehmaa ev.lut. seurakuntatalo

la 20.9.		liturgia	ID JM
----------	--	----------	-------

Kirkkoherranvirasto puh. (02) 277 5440, fax (02) 277 5441, sähköposti: turku@ort.fi

avoinna ma, ti, to klo 10.00-13.00, ke klo 14.00-18.00, perjantaisin suljettu

Seurakuntasihtööri Nina Lasarov

Kirkkoherra Petri Ratilainen, puh. (02) 277 5444, 041 430 1285, kotipuh. (02) 244 2105, sähköposti: petri.ratilainen@ort.fi

Kanttori Pasi Torhamo puh. (02) 239 3848, 040 835 8360, sähköposti: pasi.torhamo@ort.fi

Seurakuntalehtori Paula Ratilainen kotipuh. (02) 234 5058, 050 596 0514

Matkapapisto: Pastori Ion Durac kotipuh. (02) 438 4939, 040 516 6741, sähköposti: idurac@surfeu.fi

Kanttori Jouni Mäkelä kotipuh. (02) 250 0137

Tervetuloa mukaan piirien toimintaan

Valamon kansanopiston ikonimaalausryhmät Turussa ja Salossa

ohjaaja Ulla Tschurbanoff,
puh. (02) 244 4652, 040 705 0307

Turun ortodoksisen kirkon kuoro

johtaja kanttori Pasi Torhamo,
p. 040 835 8360.
Lisätietoja saa kanttorilta.

Loimaan seudun tiistaiseura

Sihteeri. Liisa Nikula,
puh. (02) 762 7704
Ensimmäinen kokoontuminen
9.9. klo 18 Liisa Nikulalla

Raision tiistaiseura

pj. Anneli Haapaniemi,
puh. 050 329 6618
ti 23.9. klo 13 syyskauden
ensimmäinen tiistaiseura Mirja ja Onni
Kuismin-Nurmella,
Lumparinkatu 1 A 12
ti 15.10. klo 13
Anneli ja Yrjö Haapaniemellä.
Tulevan kauden teemana on
metropoliitta Amrosiuksen kirja.
Pyhyden kosketus

RAUMAN TIISTAISEURA

Laura Korsi, pj. puh. 02 822 5919
Helena Virta. tied./em.
puh. 02 868 1207

Sunnuntairetki syyskuussa

Hariton Tuukkasen luostarikirkkoon
Jorvaksessa.

Hapansäilykkeiden valmistustalkoita
Eurajoella syyskuun aikana.

Myyjäisiä Pyhän Nikolaoksen
rukoushuoneessa, ehkä myös Rauman
kauppatorilla marras-joulukuussa.

Pyhän Nikolaoksen praasniekka
joulukuussa.

Kerhoiltoihin kokoonnumme
perinteisesti pyhän Nikolaoksen
rukoushuoneessa tiistai-iltaisin
klo 18 noin joka toinen tiistai.

Seuraa UR, YHDISTYKSIÄ - palsta,
RTS.

Salon tiistaiseura

pj. Olli Forssen, Kärkänkatu 11,
24130 Salo, puh. (02) 733 2504,
vpj. Arvo Hoppo, Salaistentie 10,
24240 Salo, puh. (02) 731 1442.
Syyskauden aloitamme 2.9.2003
klo 18.00 Elli Tielisen kotona
Muurlassa merkkipäivän merkeissä.
Tästä jatkamme kolmen viikon välein

kokoontumalla Salon Pyhän Ristin
tsasounalla Uskelankirkkotie 23:
23.9.2003 klo 18.00
14.10.2003 klo 18.00
4.11.2003 klo 18.00
25.11.2003 klo 18.00
16.12.2003 klo 18.00 syyskauden
viimeinen kokoontuminen

Turun tiistaiseura

Pj. Ion Durac, puh. (02) 438 4939
Vpj. Helvi Määttä, puh.(02) 238 1666
Siht. Birgitta Viinikka,
puh. (02) 235 3267

Tiistaiseuraillat jatkuvat taas syksyllä
ti 2.9 klo 17.30 alkaen joka toinen
tiistai. Tiistaiseura kokoontuu
Turun kirkon seurakuntasalissa,
Yliopistonkatu 19.

Aiheina illoissa ortodoksisen kirkon
historiaa Suomessa ja muualla sekä
ajankohtaisia kirkollisia kysymyksiä.
Tervetuloa mukaan tiistaiseuran
toimintaan!

Vehmaan tiistaiseura

pj. Aulis Koskinen, Laukpellontie 50,
23210 Vehmaa, puh. (02) 4331 854.

Valamon Ystävät / Turun alaosasto

Pj. kirkkoherra Petri Ratilainen,
puh. (02) 244 2105, 041 430 1285

Vpj. rovasti Viktor Turhanen,
puh. (02) 432 9411

Siht. Maritta Koskinen,
puh. 040 550 6348

Valamon Ystävien ja Ortodoksiapiirin
yhteinen ohjelma syksyllä 2003 tarjoaa
mahdollisuuden tutustua ortodoksisen
kirkon perinteeseen ja hengelliseen
elämään. Kunkin illan ohjelma alkaa
klo 17.30 seurakuntasalissa kahvi- ja
teetarjoilulla, jonka jälkeen on esitelmä
n. klo 18 alkaen. Tilaisuudet ovat
avoimia kaikille ortodoksisesta
kristillisyydestä kiinnostuneille.

Ma 15.9. Leena Säppi: Kirkkoteistiilien
kirjontamalleista
Ma 20.10. 'Ollaan ihmisiksi' - alustuk-
sia ja keskustelua aiheesta, millaista on
elää ortodoksikristittynä 2000-luvulla.

Vieraana isä Johannes Uuden-Valamon
luostarista
Ma 17.11. KP Nikean metropoliitta
Johannes: Luostarilaitoksen historia ja
merkittävimmät luostarit
Ma 15.12. Aihe avoin

Tervetuloa!

Valamon Ystävät

järjestää **pyhiinvaellusmatkan**
Uuden-Valamon luostariin pe-su
17.-19.10.2003. Ilmoittautumiset
10.9.2003 mennessä sihteerille,

puh. 040 550 6348 tai sähköposti:

maritta@tkukoulu.fi
(40-45 mahtuu mukaan).

Matkan hinta: aikuiset, lapset 4-14-v,
alle 4-v hotellissa 2-hh 133 €, 90 €,
40 €, 1-hh 165 €, vierasmajassa
2-3-hh 109 €, 78 €, 40 €, 1-hh 113 €.
Hinta sisältää matkan, majoituksen
kahdeksi yöksi, aamiaiset, aterian
seisovasta pöydästä lauantaina ja
sunnuntaina sekä valamolaisen
teepöydän lauantai-iltana. Lauantaina
18.10. pappismunkki Johannes kertoo
meille Valamon museon aarteista.
Paluumatkalla käymme Lintulan
luostarissa.

TERVETULOJA MATKALLE MUKAAN!

Äiti-lapsi -piiristä

kiinnostuneet, ottakaa yhteyttä
virastoon. Mahdollinen piirin
aloituspalaveri 6.9. klo 14
seurakunnan tiloissa.

Syksyllä olisi mahdollisuus aloittaa
lasten kuorotoiminta erään seurakun-
talaisemme esityksestä. Asiasta
kiinnostuneet, ilmoittakaa virastoon
yhteystietonne, niin katsomme,
miten käy.

Ortodoksiapiiri,

ks. Valamon Ystävien ohjelmaa

Pyhiinvaellus rauhan puolesta 14.-16.9. 2003

Tervetuloa kokemaan kristittyjen
yhteyttä Varsinais-Suomen ja Satakun-
nan luonnossa Pyhän Henrikin
pyhiinvaelluksella, johon jo keskiajan
kristityt osallistuivat!

Syyskuussa 2003 pyhiinvaeltajat
taivaltavat Pyhän Henrikin tietä
Yläneeltä Köyliönjärven kirkkokarille.
Pyhiinvaellus rauhan puolesta on osa
Nordic Peace '03 -rauhanturvaamishar-
joitusta. Pyhiinvaellus alkaa sunnun-
taina 14.9. klo 15 kuljetuksella Turusta
Yläneelle, jossa vietetään kansainväli-
nen ja ekumeeninen kirkkoilta.

Maanantaina 15.9. vaelletaan Yläneen
kirkolta Köyliön Kankaanpäähän.
Nordic Peace '03 harjoittelee päivän
mittaan ristisaaton turvaamista, mutta
rauhanturvaamistoiminta pysyy
pyhiinvaeltajille näkymättömänä.
Tiistaina 16.9. vaellus jatkuu Kirkko-
karille rauhanrukoukseen. Turkuun
palataan n. klo 15.

Pyhiinvaelluksen järjestää Pyhän
Henrikin pyhiinvaellusyhdistys, johon
kuuluu luterilaisten, katolisten ja
ortodoksisten seurakuntien sekä
ekumeenisten järjestöjen jäseniä.
Osanottomaksua ei tällä kertaa peritä,
koska Nordic Peace '03 -rauhanturvaa-
misharjoitus huolehtii majoituksista,
ruokailuista ja kuljetuksista.

Turun kirkon vanhat tekstiilit valokuvattiin

Törmäsin kirkkotekstiileihin ensimmäistä kertaa viime syksynä valmistellessani valokuvanäyttelyä. Kirkkotekstiilit ovat aina kiinnostaneet minua, ja kun kirkkoherra **Petri Ratilainen** pyysi minua kuvaamaan kirkon tapulissa sijaitsevat vanhat tekstiilit, olin haljeta innostuksesta.

Kirjoittaja on turkulainen tekstiilisunnittelija ja valokuvaaja ja Turun seurakunnan jäsen.

Lahtelaisen **Esa Tuomisen** kanssa kannoimme tekstiilit kirkon ullakolta viirastotalon liikehuoneistoon ja valmistimme studion valokuvausta varten. Ensimmäisten viikkojen ajan tekstiilien mukana kantautunut vuosisatoja vanha suitsutuksen tuoksu leijui seuranani. Työhön suostuessani en osan-

nut aavistaa, että se olisi näin vaativaa ja antoisaa. Huomasin olevani keskellä vuosisataista historiaa ja tekemisissä sellaisten materiaalien kanssa, joihin tekstiilisunnittelijan koulutukseni ei ollut yltänyt. Kuitenkin Kuopion kirkkomuseon tekstiilikonservatorilta **Leena Säpiltä** saamani opastuk-

sen turvin uskaltauduin liikkeelle.

Kaikki toistasataa tekstiiliä on nyt mitattu ja valokuvattu. Hauraimmat ja kauhtuneimmat olen vienyt Kuopioon kirkkomuseon säilytettäväksi. Samalla sain tutustua kirkkomuseoon sellaisella perusteellisuuudella, mitä kahden päivän aikana pystyin omaksuma-

Tekstiilien alkuperästä

Turun kirkon vanhojen tekstiilien historia eli milloin ja miten ne ovat sinne päätyneet, ei vielä ole tiedossa. Kirkkomuseon arkistodokumentin mukaan viimeisin kyseisten tekstiilien tarkastus on ollut keväällä 1980. Materiaalien perusteella tekstiilit ajoittuvat suurimmalta osaltaan 1700-1800 -luvulle. Kankaissa 1700-luvulla käytetyt materiaalit olivat silkki ja hopea sekä

Jatkuu sivulla 18

Turun kirkon vanhat jumalanpalveluspuvut

kullattu hopea, myös pellava kuului myös tuon ajan materiaaleihin. Kankaiden kuosit olivat tuolloin hienostuneita ja kuviomuodot kaartuivat ja taipuivat. Pellava jää pois kankaista 1800-luvulla, ja joukkoon tulee lisäksi kupari. Tyylijäljittelyn vuosisadaksi nimitetyn aikakauden kankaat olivat tuhlailevan mahtipontisia, ja niissä käytettiin runsaasti kulta- ja hopealankoja, 1700-luvulle tyyppillinen kuvioiden hentous oli hävinnyt.

Muutamista tekstiileistä löytyi merkintöjä luetteloinnista leimoina ja harsittuina numeroina. Selkein leima löytyi papin pukuun kuuluneesta vyöstä, jossa on teksti ”Arkkipiispantalo Sortavala 1933” ja arkistointinumero 3. Muutamassa felonissa on valmistajan leimat, joista käy ilmi, että puvut on valmistettu Pietarissa. Oletettavaa onkin, että kaikki kankaat olisi valmistettu Venäjälle, sillä 1700-luvulla alkanut Venäjän tekstiiliteollisuus tuotti 1800-luvulla silkikankaita ja brokadeja myös vientiin. Muutama pula-ajan liinakin oli joukossa kertomassa oman aikansa historiasta, ajasta jolloin kaikkea oli pulaa ja oli tyydyttävä siihen, mitä oli saatavilla. Kyseisen ajan tekstiilit ovat historiallisesti yhtä arvokkaita kuin kultalangoin kirjaillut kankaatkin.

Tekstiilien valokuvaamisesta

Tekstiilejä valokuvattiin kalustoluetteloa varten ja vakuutusyhtiön tarpeisiin. Päädyin kuvaamaan kaikki puvut ja asusteet luonnonvalossa, koska sain näin parhaiten esiin arvokkaat materiaalit ja niiden loistokkuuden. Aurin-

gonvalo sai kulta- ja hopealangat kimaltelemaan, ja se toi esiin myös materiaalien tunnun yksityiskohtia kuvattessani. Yksityiskohtaiset kuvat ovat tarpeellisia esimerkiksi käsityöntekijöille uusia jumalanpalvelustekstiilejä suunniteltaessa ja valmistettaessa.

Aarteiden tulevaisuudesta

Asianmukaiset säilytyslaatikot hankittuani huomasin kiintyneeni jokaiseen pukuun erikseen ja kaikkiin yhdessä. Ajatus tällaisen aarteen pakkaamisesta takaisin ullakolle tuntui täysin mahdolliselta. Vaikka vanha sanonta kuuluukin, että *kel' aarre on, se aarteen kätkeköön*, ei sitä mielestäni tässä tapauksessa saa soveltaa käytäntöön. Tämä aarre on tuotava kaikkien nähtäville ja ihailtavaksi, jotta se saisi kertoa omaa tarinaansa ortodoksisen kirkon ja samalla Turun historiasista.

Ensimmäisenä askeleena kohti ’päivänvaloa’ oli julkisuus Turun Sanomissa 14. kesäkuuta. sekä pari viik-

koa myöhemmin MTV-3:n aamu-uutisiin asti yltänyt uutisointi Turun kirkon tekstiileistä matkailuneuvoja **Aiju von Schönemanin** myötävaikutuksella.

Tekstiilien asianmukaiseen esillepanoon tarvitaan rahaa ja laajaa yhteistyötä eri tahojen kanssa. Tekstiilit on myös puhdistettava vuosikymmenten pölystä ja liasta, lisäksi osa niistä vaatii konservointia.

Ortodoksisuutta pintaa syvemmältä

Itselleni tekstiilien kanssa työskentely on ollut sanoin kuvaamattoman antoisaa ja opettavaista. Olen niiden kautta päässyt tutustumaan ortodoksisuuteen pintaa syvemmältä. Lisääntynyt tietämykseni liturgisten tekstiilien symboliikasta auttaa minua omalta osaltaan jumalanpalveluksessa saavuttamaan rukouksen ja sitä kautta etsimäni rauhan. Ne ovat myös vaikuttaneet kulttuurihistorian opintojeni aihevalintaan, sillä tulen tekemään gradu-tutkielmani näistä tekstiileistä. □

Raision ja Vehmaan tiistaiseurat retkellä Terttu ja Helge Uusitorpan mökillä Vehmaalla.

TURUN SEURAKUNNALLISIA TILASTOTIETOJA 23.4. - 2.8.2003

KASTETUT

Kaljunen Aleks Kasper
Lehtinen Jimi Benjami
Mahkonen Julia Emilia
Mattsson Johannes Konstantin
Muranen Titus Julian
Nikunen Nella Katariina
Pöntinen Vilja Fredrika
Pajunen Jan-Kristian Olavi
Sigfridsson Silja Fanni Karoliina
Suistio Ilmari Onni Akseli
6 poikaa, 4 tyttöä, yhteensä 10

SEURAKUNTAAN MUUTTANEET

Delicostea Stan
Eloranta Eeva Susanna
Furmanov Leonid
Gusev Paavali Paavo
Hänninen Ahti Veikko

Jeulonen Reino
Jylhä Seppo Gabriel
Jäske Teea Johanna
Kammonen Erkki
Kekäläinen Teppo Antero
Kokko Ari Johannes
Kärkkäinen Jorma Antero
Lehtonen Liina Annabell
Louhio Saarni Eriikka
Lunden Sara Anna-Maria Claudia
Martiskainen Aina Minerva
Mavromichalis Ioanna
Michailov Arthur
Michailova Svetlana
Oinonen Merja Julia
Omcikus Luka
Petre Cristian
Petre Luigia
Piironen Ida Emilia
Piironen Maria-Liisa
Radujkovic Drago

Rots Sofia Tanja
Stepankin Dominic
Stepankina Liilia
Solvin Anne Elisabet
Tiainen Vesa-Pekka
Vardov Valeri
17 miestä, 15 naista, yhteensä 32

IKUINEN MUISTO

Hattunen Olavi Keijo 67 v
Kanninen Kauko Elias 66 v
Kudjoi Niilo 59 v
Käsnänen Aaro 54 v
Tsokkinen Kauko Armas 74 v
Virevuo Nikolai 78 v
6 miestä, 0 naista, yhteensä 6

SEURAKUNNASTA MUUTTANEET

8 miestä, 13 naista, yhteensä 21

VÄKILUVUN MUUTOS +15

Elämymatka HATTUVAARAN PETRUILLE

*Rauman tiistaiseura on vuosittain pyrkinyt muun toimintansa ohella järjestämään myös kesäretken, ja tänä vuonna se suuntautui aivan itäisimpään Suomeen. Retken ideoijana oli tälläkin kerralla seuran puuhanainen ja toiminnan sielu, tiedottajamme **Helena Virta**. Tammi-kuusta asti hän vaivojaan säästämättä oli valmistellut matkaamme, joten nyt me matkalaiset vain nautimme. Matka olikin mielenkiintoinen ja monessa mielessä äärimmäisyyksien matka.*

Uusimmasta vanhimpaan

Perjantaiamuna 27. kesäkuuta ripustettiin tiistaiseuran matkikon Perheen turistibussin otsalautaan, ja iloinen joukkomme suuntasi Raumalta kohti Poria, mistä mukaan tuli myös porilaisia ortodokseja. Porin kirkossa vietettiin lyhyt rukoushetki, ja isä Petri siunasi meidät matkalle. Porin kaunis kirkko on Suomen uusin ortodoksinen temppeli, ja nyt me siis olimme matkalla uusimmasta Suomen vanhimpaan ortodoksisen temppeliin, Hattuvaaran pienen tsasounaan: siinä yksi matkam-

me äärimmäisyyksistä.

Hengen ravinnon lisäksi vatsakin vaatii osansa. Niinpä Helena oli järjestänyt meille todella herkullisen lounaan kauniissa maalaismaisemassa petäjätisellä Taipaleen luomuja matkailutilalla.

Matkallamme oli tiistaiseuralaisten lisäksi raumalaisia ikonimaalareita ja heidän ystäviään sekä muitakin kiinnostuneita. Koska suuri osa oli luterilaisia, jotka olivat ensimmäisellä matkallaan pyhiin, kertoi isä **Petri** matkan aikana ortodoksisesta elämästä ja tavoista.

Iltapäivällä saavuimme Lintulan luostarin ihanan rauhalliseen pihaan. Äiti **Marina** esitteli meille kirkon ja tapasimme ystävämme **Julianan**, joka on kuuliaisuusisarena Lintulassa. Joimme kahvit, teimme ostoksia ja ihmettelimme sitä seesteistä rauhaa, joka Lintulassa aina henkii.

Matka jatkui, ja saavuimme Valamoon parahiksi ehtiäksemme vielä illan vigiliaan. Aamulla osallistuimme Pyhien Sergein ja Hermanin praasniekan juhlaturgiaan, minkä jälkeen kiireesti taas tielle ja eteenpäin kohti Ilomantsia ja Parppeinvaaraa.

Matelin aitasta kenraalin majaan

Tässä vaiheessa nälkäkin alkoi jo olla melkoinen, joten Parppein Pirtin lounas karjalaisine erikoisuuksineen maistui. Pöydästä löytyi niin sultsinoita kuin muitakin ennen maistamattomia eksoottisia herkkuja.

Runopirtissä, joka on nykyaikaisesti karjalantalo, oli kanteleen historiasta kertova näyttely, hyvin eläväinen opastyttö ja pieni musiikki-tuokio kanteleen soittoa ja kaunista laulua.

Parppeinvaaralla olisi vierähtänyt toinenkin tovi, sillä henkeäsalpaavan kauniin maiseman lisäksi alueella on niin paljon nähtävää. Tiu

Jatkuu sivulla 20

kan aikataulumme vuoksi ehdimme juosta Runokylän kohteet vain häthätää pintapuolisesti. Entinen runonlaulajan pirtti, jossa vielä 1970-luvulla oli kahvila, on nyt käsityökauppa. Mateli Kuivalattaren lauluaitta, jonka portailla Mateli kahden päivän ajan lauloi säkeitään Elias Lönnrotille, on paikallaan edelleen. Alueella on myös muita aittoja ja vanha, kauniisti harmaantunut Kaikkien Pyhien tsasouna.

Parpeinvaaralla oli myös puhutteleva valokuvanäyttely, jonka aiheena oli ortodoksinen elämä maailman äärialueilla ja syrjäisillä seuduilla niin Alaskasta Intiaan kuin Suomen Lapin itärajalta Siperian tundralle ja Afrikan savannille.

Mielenkiintoisin oli kuitenkin Rajakenraalin maja. Maja on rakennettu jatkosodan aikana Itä-Karjalassa, missä se sijaitsi Tiiksan alueella Novinkajärven rannalla. Majan suunnitteli Rukajärven joukoissa palvelut arkkitehti **Eino Pitkänen**, ja sen rakensivat 14. divisioonan pioneerit. Alkuperäiseltä nimeltään maja oli Rukapirtti, ja divisioona lahjoitti sen kenraali **Erkki J. Raappanalle** tämän täyttäessä 50 vuotta. Rukapirtti olikin sitten monien tärkeiden neuvottelujen tapahtumapaikkana. Myöhemmin pirtti purettiin ja siirrettiin Suomeen, ja monien vaiheiden jälkeen se on nyt Parpeinvaaralla yleisölle avoimena maanpuolustusperinteen vaalimisen työssijana.

Parpeinvaaralta jatkettiin Ilo-mantsin kirkonkylään ja Pyhän Eliaan kirkkoon, joka on Suomen suurin ortodoksinen puukirkko. Itse Ilo-mantsin seurakunnalla on pitkä historia, seurakunta on perustettu jo 1300-luvulla.

Aivan kirkon kupeessa sijaitsee entisen pappilan tiloissa Lähimmäis-palvelukeskus Iljala, joka toimintaperiaatteeltaan on ainut laatuaan Suomessa. Iljalassa on yksi palkattu työntekijä, joka vastaa toiminnasta, muut ovat vapaaehtoisia, jollakin tavalla elämän kolhimia tai elämässään syrjäytyneitä lähimmäisiä. Iljalassa viljellään vihanneksia, palvellaan matkailijoita, myydään omien käten töitä, järjestetään näyttelyitä... Nytkin bongasimme ikoninäyttelystä tutun ikonimaalarin töitä.

Iljalan kahvien jälkeen matka jatkui aina vain idemmäksi kohti Hattuvaaraa.

Lännestä itään

Maisemat täällä itärajan pinnassa ja erityisesti Parpeinvaaralta ovat satkuntalaiseen peltolakeuteen tottuneen silmään kerrassaan eksoottisia. Vähän kuin olisi ulkomailla. Ihmisetkin ovat aivan erilaisia, välittömiä, sanavalmiita, ystävällisiä. Eipä meillä päin saa asiakas palvelua sellaisella iloisella mutkattomuudella!

Mutta onpahan etäisyyttäkin: oma Rauman Pyhän Nikolaoksen rukoushuoneemme länsirannikolla on Suomen läntisin ortodoksinen rukoushuone, ja matkamme pääkohde, apostolien Pietarin ja Paavalin tsasouna Hattuvaarassa taas on Suomen ja samalla koko EU:n itäisin. Siinäkin yksi matkamme äärimmäisyys.

Hattuvaarassa majoituimme Taistelijan Talon mukaviin rivitalohuoneistoihin Arhipanpirttiin. Taistelijan Talo on rakennettu kunnianosoitukseksi sotiemme veteraaneille. Juuri Ilo-mantsin ja Hattuvaaran seudut ovat olleet kovien taistelujen näyttämönä sodissamme. Alueen rakennukset, näyttelyt ja esineistö on tarkoitettu kertomaan jälkipolville siitä uhrautuvasta työstä ja taistelusta, jolla vanhempamme ja isovanhempamme meille itsenäisyytemme lunastivat. Samalla talo toimii ravintolana, juhlatilaisuuksien pitopaikkana ja matkailupalvelujen järjestäjänä.

Arhipanpirtin kaikin mukavuuksin varustetut, siistit ja valoivat rivitalohuoneistot taas ovat tyhjiksi jääneitä metsähallituksen metsureille rakennuttamia asuntoja, jotka matkailuyrittäjä sitten on hyödyntänyt. Metsureitahan ei kaikei enää ole, kun koneet tekevät nekin työt.

Hattuvaara

Hattuvaaran kylä sijaitsee länsisuomalaisittain katsottuna todella erämaassa, matkaa Ilo-mantsin kirkonkylään on 40 kilometriä. Hattuvaaran kylän historia tunnetaan 1680-luvulta lähtien, jolloin ensimmäiset asukkaat olivat luterilaisia, mutta 1700-luvun puoliväliin mennessä kylä tyhjeni luterilaisista. Vuoden 1750 jälkeen kylä sai uudet asukkaat, kun Hattuvaaraan ja muihin rajakyläin asettui Venäjältä uskonvainoja ja sotaväenottoja pakoon lähteneitä vanhauskoisia ortodokseja.

Suurimmillaan kylän asukasluvu oli 1950- ja 60-lukujen taitteessa,

mutta monen muun kylän tavoin Hattuvaarakin on kärsinyt muuttotappioista useampaankin kertaan. Nyt kylä vaikutti ihan vireältä, ilmeisesti kesän ja sen tuomien matkailijoiden elinvoimaisuudesta ja kylän yritteliästä hengestä on osoituksena myös kansaa laajemmaltikin kokoava joka-vuotinen Petrun praasniekka 29. kesäkuuta.

Hattuvaaran Pietarille ja Paavalille pyhitetty tsasouna on pienen pieni, tyyppillinen karjalaistyylinen tsasouna. Se on rakennettu jo 1790-luvulla. Kansa on aina rakastanut ja suojellut pyhättöään: pahimpina aikoina tsasouna on jopa purettu ja hirret piilotettu, kunnes rakennus on voitu taas pystyttää. Sana *tsasouna* muuten tulee venäjän *tsas*-sanasta, joka tarkoittaa hetkeä. Entisinä aikoina maallikot toimittivat tsasounassa hetkipalveluksia, koska papit olivat kaukana ja kävivät rajakylissä vain harvoin.

Praasniekka kuin panijiiri

Petrun praasniekka alkoi tietenkin aattoillan vigilialla. Pieneen rukoushuoneeseen mahtui vain murto-osa ihmisistä, niinpä pihalle olikin viritetty äänentoistolaitteet, jotta kaikki voivat kuulla toimituksen.

Vigilian jälkeen juhla jatkui tsu-ajultana pihamaalle pystytetyssä telttakatoksessa. Vilkas puheensorina ja iloinen nauru kaikuivat lämpimän teen ja karjalanpiirakoiden tehdessä kauppansa. Juttu luisti omien ja vieraiden kanssa, isät **Johannes Karhusaari** ja **Vesa Takala** esittelivät tsasounaa, idän ja lännen kuulumisia vaihdettiin. Tunnelma oli lämmin, vaikka sää oli jäätävän kylmä! Niinpä vigiliasta palattuamme illan päätteeksi lämmitimme saunan, jotta pahin paleleminen loppuisi.

Onneksi Hatussa on kirpputori, monet ohuissa kesävaatteissa matkalle lähteneet löysivät sieltä avun. Sunnuntaiaamuna villapusero jos toinenkin vaihtoi muutamalla eurolla omistajaa, ostipa joku kengätkin. Sääkin oli siis yksi äärimmäisyys: auringosta ja lämmöstä lähdimme ja lopulta palelimme aamulla 8 asteessa, päivälläkin lämmintä oli vain 11 astetta, aurinko pilvessä, sadetta vihmoi. Lisäksi oli kova ja kylmä tuuli.

Praasniekkaliturgia oli mieleenpainuva ja puhutteleva. Sen toimitti-

vat isät Johannes Karhusaari, Vesa Takala ja Petri Ratilainen. Jälleen suuri osa ihmisistä jäi kirkon ulkopuolelle. Vedenpyhityksen jälkeen tsasouna kierrettiin ja vihmottiin pyhitetyllä vedellä. Liturgian päätti ristisaatto vanhaan kalmistoon. Kaiken tämän kokeminen ja mukana eläminen, tämä ympäristö, sen ikaikäisyys ja vanhan perinteen läsnäolo ja koskettava pyhyys olivat sanoinkuvaamatonta elämystä.

Palvelusten kuoro ansaitsee aivan oman mainintansa. Vaikka laulajia oli vain neljä, soivat sävelmät **Anneli Pietarisen** johdolla upeasti, suoraan sydämeen. Erityiskiitos kauniista kreikkalaisesta *Kirie eleison* -sävelmästä!

Aamun paastoamisen ja liturgian jälkeen Taistelijan Talon herkkullinen keittolounas lämmitti mukavasti viluista kirkkokansaa. Praasniekan päiväjuhlaa varten oli pihalle pystytetty katos, joka suojasi kylläkin saateelta, mutta ei jäätävältä tuulelta. Ohjelmansuorittajia kylmyys ei silti jäykistänyt. Ohjelma oli iloisen kepeätä, puheet lyhyitä ja hauskoja. Aivan loppuun asti emme olleet, koska vilu oli suunnaton ja aikataulun tiukka, Joensuussahan oli vielä käymättä.

Kaikkiaan tämä suomalainen praasniekka oli melkein kuin *panijiri* "kotona" Kreikassa. Ensin liturgia ristisaattoineen, sitten maallisempi juhla. Äänentoistolaitteet kirkon ulkopuolella, kansaa tungokseen asti, ruokaa ja juomaa, iloista hälinää. Samalla tavalla ohjelma ulkosalla, laulua, musiikkia, pappien ja poliitikkojen puheita, letkeitä juttuja, pyhät isät istumassa iloisina väen joukossa. Jos vielä sää olisi ollut helteinen, ei mitään tunnelmasta olisi jäänyt puuttumaan, sillä olihan illalla luvassa vielä tanssitkin. Hieno elämysten kokonaisuudessaan.

Seminaarin upeita freskoja

Matkamme viimeinen kohde oli Joensuun ortodoksisen seminaarin kirkko. Matkallamme oli mukana Joensuun yliopiston teologisessa tiedekunnassa opiskeleva **Antti Narmala**, joka esitteli "kotikirkkonsa". Meille maallikoille kirkko merkitsi kaunista elämystä ja Bysantin kosketusta, mutta ikonimaalarit syventyivät opettajansa Antin johdolla freskoihin asiantuntijan ja harrastajien silmin.

Paluumatkalla tapahtui vielä hauska yhteensattuma: Ylämyllyllä pysähdyimme kahville, ja samalla huoltoasemalla tapasimme bussilastillisen itäsuomalaisia, jotka olivat olleet Harjavallassa jossakin luterilaisen kirkon kesäjuhlassa ja palasivat nyt kotiin päin. Näin ne tiet vievät meitä Suomen laidalta toiselle, ortodokseja lännestä itään ja luterilaisia idästä länteen.

Extreme

Kaikenlainen *extreme*-elämysten

hankkiminen on nykyajan trendi, ja näitä elämyksiä yritetään sitten löytää mitä uhkarohkeimmilla ja järjetömmimmillä tempuilla. Mutta matkassa omaan itseen ja sisäiseen kokemukseen, hiljentymiseen ja pyhyyden kokemiseen, ja myös yhteisölliseen elämykseen, avoimin mielin ja ilman ennakkoluuloja, voi olla enemmän *extreme*ä kuin missään benjihypyssä konsanaan. Tämä meidän praasniekkamatkamme oli juuri sellainen hiljainen *extreme*-elämys, jos vain halusi sen sellaisena kokea. □

NIKOLAI VIREVUON MUISTOLLE

Nikolai Virevuo on poissa. Sairaus, joka mainitaan kaikista sairauksista ankarimmaksi, muutti elinvoimaisen miehen.

Nikolai tunnettiin parhaiten kalamiehenä, kalamiesten ja myös elävän jokiluonnon puolestapuhujana. Hänen julkisuuskuvansa määräytyi miltei kokonaan näistä. Ne olivatkin ehkä hänelle henki ja elämä - mutta tuskin koko

elämä. Hänän teki oman uransa työelämässä, niin kuin ajallaan useimmat ihmiset. Hänellä oli myös tarkka silmä hyödyntää elämäntekemusta: tämän saattoi tajuta, vaikka hänen puhettaan kuunteli vain vähänkin. Puheen muoto oli leppoisan kerronnan, mutta sisältö useinkin painavaa.

Erityisen painava, ehkä ainutlaatuinen oli Nikolai Virevuon asema Loimaan ja ympäristön ortodoksien keskushenkilönä; ainakin sellaiseksi hänet laajalti miellettiin. Kun Loimaalle tuli ortodoksinen palvelus, kun sitä toimittamaan tulivat pappi ja kanttori Turusta, Nikolai oli paikalla käytännöllisesti katsoen aina. Tietämäni mukaan hän kantoi myös huolta siitä, että muutkin tulisivat. Vaikka en tarkkaan tiedäkään, missä määrin hän ihmisiä suoraan kehotti tulemaan, jotenkin hän kuitenkin kuului siunattujen kehottajien ihmislajiin.

Hänen suhtautumisensa luterilaiseen kirkkoon oli aina kunnioitettavaa ja liioitellunkin kiitollista. Sanomattakin on selvää, että hän oli hyvin ekumeeninen henkilö. "Jumala on sama", sanoi hän, "vaikka kirkot ovat monet".

Siirrymme Nikolai Virevuon jälkeiseen aikaan. Yksi tämän hänen jälkeisensä ajan kysymyksistä kuuluu, kenelle nyt lankeaa Loimaan seudun ortodoksien joukossa keskushenkilön ja kehottajan asema.

Kalastaja sekä muutama hänen lukuisista kalastuskilpailupalkinnoistaan

Matti Taatila, rovasti Loimaalta

PYHÄKÖT:

Matti Alangon katu 11
13130 Hämeenlinna
Sähköposti: hameenlinna@ort.fi

Hämeenlinnan ortodoksinen kirkko

Pyhän Aleksanteri Nevskin ja Pyhän Johannes Krysostomoksen muistolle
Erottajakatu 2

Ahveniston kirkko

vanhalla hautausmaalla (Keskussairaala vastapäätä) Pyhän Johannes Kastajan
mestauksen muistolle

Isännöitsijä: Yrjö Usvasalo Puh. (03) 671 6240

JUMALANPALVELUKSET

Toimittajia: Papisto: Markku Aroma, Gaius Sahlberg ja Mikael Sundkvist **Kanttorit:** Leena Honkamäki ja Jenni Sundkvist

ELOKUU

to 28.8. klo 18 vigilia,
Ahveniston kirkon
praasniekka
pe 29.8. klo 9.30 vedenpyhitys ja juhla-
lurgia - **Herran edellä
kävijän ja kastajan
Johanneksen mestaus**
la 30.8. klo 17 vigilia pääkirkossa
su 31.8. klo 10 liturgia

SYYSKUU

la 6.9. klo 17 vigilia
su 7.9. klo 10 liturgia
klo 18 vigilia
ma 8.9. klo 10 liturgia - **Jumalansyn-
nyttäjän Neitseen
Marian syntymä**
la 13.9. klo 17 juhlavigilia
su 14.9. klo 10 liturgia - **Kunniallisen ja
eläväksi tekevän ristin
ylentäminen,
Pääkirkon praasniekka**

la 20.9. klo 17 vigilia
su 21.9. klo 10 liturgia
la 27.9. klo 17 vigilia
su 28.9. klo 10 liturgia

LOKAKUU

ke 1.10. klo 10 liturgia - **Jumalan-
synnyttäjän suoje-
lus (Pokrova)**
la 4.10. klo 17 vigilia
su 5.10. klo 10 liturgia
la 11.10. klo 17 vigilia
su 12.10. klo 10 liturgia
la 18.10. klo 17 vigilia
su 19.10. klo 10 liturgia

la 25.10. klo 17 vigilia
su 26.10. klo 10 liturgia

MARRASKUU

la 1.11. klo 10 liturgia - **Karjalan
pyhittäjäisät ja
valistajat**
klo 17 vigilia
su 2.11. klo 10 liturgia,
la 8.11. klo 17 vigilia
su 9.11. klo 10 liturgia - isänpäivä
la 15.11. klo 17 vigilia
su 16.11. klo 10 liturgia
to 20.11. klo 18 juhlavigilia
pe 21.11. klo 9 liturgia - **Jumalan-
synnyttäjän Neitseen
Marian temppeliin
tuominen (koululaiset)**
la 22.11. klo 17 juhlavigilia
su 23.11. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia -
**Pyhä Aleksanteri
Nevski**

la 29.11. klo 17 vigilia
su 30.11. klo 10 liturgia

JOULUKUU

pe 5.12. klo 18 juhlavigilia
la 6.12. klo 10 liturgia - **Pyhä Nikolaos
Ihmeidentekijä**
la 6.12. klo 17 vigilia
su 7.12. klo 10 liturgia
la 13.12. klo 17 vigilia
su 14.12. klo 10 liturgia
la 20.12. klo 17 vigilia
su 21.12. klo 10 liturgia
ke 24.12. klo 15 ehtoopalvelus ja liturgia -
**Kristuksen syntymän
aatto**

to 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia -
**Herramme Jeesuksen
Kristuksen syntymä**
ke 31.12. klo 23 liturgia - **Herran
ympärileikkaus. Pyhä
Basileios Suuri**

MUUALLA SEURAKUNNASSA

FORSSA

Ev.lut seurakuntatalo, Kartanonkatu 16
su 5.10 klo 10 liturgia
su 9.11. klo 10 liturgia

SOMERO

Ev. lut. seurakuntakeskus
su 28.9. klo 10 liturgia, jonka jälkeen
siirrytään matkamiehen-
ristille ja toimitetaan
panihida

TOIJALA

Ev. lut. seurakuntatalo, Sontulantie 1
su 26.10 klo 10 liturgia
su 21.12. klo 10 liturgia

TURENKI

Ev.lut. seurakuntatalo
su 14.12 klo 10 liturgia

* Hämeenlinnan alueen jumalanpalveluksista
ja muusta toiminnasta sekä mahdollisista
muutoksista ilmoitetaan **Hämeen Sanomissa**
perjantaisin seurakuntien palstalla.

OSOITTEENMUUTOSILMOITUS

Kanttori Leena Honkamäen uusi osoite:
Lukiokatu 35 as. 1, 13130 Hämeenlinna

Kirkkoherranvirasto avoinna ti, ke, pe klo 9.30-12, Puh. (03) 616 5228, fax (03) 616 5248

Kirkkoherra: Markku Aroma Puh. (03) 616 5229 (virkaahuone), (03) 612 7166 (koti) Sähköposti: maukku@hotmail.com

Kanttori: Leena Honkamäki Puh. (03) 6184 254, 040 707 6715 Sähköposti: leena.honkamaki@ort.fi

Muu papisto: pastori Kai Sahlberg Puh. (019) 733 911, 0400 107 232

pastori Mikael Sundkvist, Puh. (03) 684 6050, 050 350 9356 Sähköposti: mikael.sundkvist@virpi.net. **Kanslisti: Hellevi von Essen**

Tietoa piirien ja kerhojen toiminnasta

DIAKONIASEURA

Pj. isä Gaius Sahlberg,
puh. (019) 733 911 / 0400 107 232

Diakoniaseura kokoontuu seurakuntasalissa seuraavasti:
su 21.9. n. klo 12 kirkkokahvit ja arpajaiset
to 2.10 klo 18 iltakerho – isä Gaius alustaa aiheesta Pokrova
su 12.10. n. klo 12 kirkkokahvit ja arpajaiset – Leena kanttori laulattaa to 23.10 klo 18 iltakerho – isä Markus alustaa
la 1.11. n. klo 12 kirkkokahvit ja arpajaiset (karjalanvalistajat) to 20.11. klo 18 iltakerho – Asiantuntijaluento: Lasten oikeuksien päivä MML.
to 4.12. klo 18 iltakerho – Shimelles Tenaw luennoi aiheesta: Etiopia tänään.
Tervetuloa mukaan toimintaan!

IKONIPIIRI

Opettaja: Pasi-Mikael Huovinen,
puh. 041 576 6143
Yhteyshenkilö: Leena Honkamäki,
puh. 040 707 6715

Kokoontuu joka toinen perjantai klo 14-17 ja 17-20 seurakuntasalissa.
Lukukausimaksu on 30 €
Alustavat kokoontumispäivät: 12.9., 26.9., 10.10., 24.10., 7.11., 21.11., 5.12. ja 19.12.

KYYRÖLÄLÄISTEN KERHO

Pj. Antonina Sosunov-Perälä
(03) 612 5850 / 040 721 8436

Su 19.10. kirkkokahvit ja syyskokous

KIRKKOKUORO

Joht. Leena Honkamäki

Kuoro harjoittelee kerran viikossa keskiviikkoisin klo 17 seurakuntasalissa. Harjoitukset alkavat 27.8. Tervetuloa laulamaan. Uusia laulajia kaivataan aina mukaan

MIESTENKERHO

Yhteyshenkilö: Jouni Korhonen,
p. (03) 617 8877 / 050 345 3136

Kaikenikäisille miehille tarkoitettu toimintapiiri, joka kokoontuu pääsääntöisesti kuukauden viimeinen sunnuntai klo 15. Alustava kokoontumispaikka on

seurakuntasali. Varsinainen ohjelma laitetaan syksyllä kirkon ilmoitustaululle. Kokoontumispäivät: 28.9., 26.10. ja 30.11.

ORTODOKSIPIIRI

isä Markus

Kirkkoon liittyneille tai siihen liittyville, sekä niille, jotka haluavat syventää oman uskonsa tuntemusta, kokoontuu seurakuntasalissa kaksi kertaa kuussa keskiviikkoisin klo 18.30. Alustavat kokoontumiskerrat: 3.9., 17.9., 8.10., 23.10., 5.11., 19.11. ja 3.12.

SINAPINSIEMENKERHO

Ohjaaja: Britta ja Karmen Hellenurm
(03) 637 2113

Kerho kokoontuu joka toinen (parittoman viikon) sunnuntai klo 9.50-11 lasten kerhohuoneessa kirkon alakerrassa – sisäänkäynti kirkon takaa. Kerhopäivät: 14.9., 28.9., 12.10., 26.10., 9.11 (isäinpäivä), 23.11., 7.12. ja 21.12.

TIISTASEURA

Pj. Olga Hietanen

Tiistiseurassa kahvitusten yhteydessä kuullaan jokin alustus, jonka pohjalta käydään keskustelua tai vietetään lauluita (alustajina srk:n papisto ja kanttorit). Päätteeksi pidetään arpajaiset. Kokoontuu tiistaisin klo 17 useimmiten seurakuntasalissa (joskus seuralaisten kodissa) seuraavasti: 16.9., 30.9., 14.10., 28.10., 11.11., 25.11. ja 9.12.

Tervetuloa!

Hämeenlinnan matkat ja tapahtumat

28.-29.8. AHVENISTON KIRKON PRAASNIEKKAJUHLA (to-pe)

Herran edelläkävijän ja kastajan Johanneksen mestauksen muistolle pyhitetty kesäkirkkomme viettää muistojuhlaansa. Juhlaliturgiaa ennen toimitetaan vedenpyhitys klo 9.30, ja palveluksen päätteeksi kiertetään kirkko ristisaatossa. Toivottavasti aurinkoisia säitä riittää vielä, jotta voisimme nauttia kahvit vielä kerran luonnonläheisesti kirkon pihalla.

29.-31.8. JATKOKRIPARI TURUSSA (pe-su)

6.9. PERHELEIRIPÄIVÄ JA ILLANVIETTO (la)

Kokoontutaan koko perheen voimin klo 14 alkaen Päivi Korhosen kotona (Pyntiöntie 194, Renko, puh. 050 536 6374). Britta Hellenurm alustaa aiheesta ”Kirkko, perhe ja nykypäivän maailma”. Lapsille on järjestetty omaa ohjelmaa. Nuotion syttyessä nautitaan myös savusaunan antimista. Tervetuloa ideoimaan ja pohtimaan seurakunnan perhetyöstä. Ilmoittauduthan hyvissä ajoin illan emännälle.

3.10. NOVGORODIN MUISTELUILTA

Kokoontutaan perjantaina klo 17 alkaen seurakuntasalille. Ottakaa mukaan valokuvia ja muuta matkaan liittyvää. Ilmoittakaa poisjäämisestä Leenalle. *Tervetuloa!*

KESÄN TAPAHTUMISTA LYHYESTI

3.-6.6. Lastenleiri Hervannassa

Hämeenlinnan ja Tampereen seurakuntien yhteinen lastenleiri onnistui jälleen mukavasti. Leiriläisiä oli kaikkiaan 16, molemmista seurakunnista oli 8. Leirinjohtajana toimi isä **Heikki Honkamäki** ja kanttorina **Leena Honkamäki**. Ohjaajina oli toimivat **Irinja Pönttönen**, **Elias Puustinen** ja **Hanna Kärkkäinen**. Leirin täysipäiväisenä emäntänä toimi **Ritva Salo**, joka jaksoi vielä leipoakin meille joka päivä tuoreita pullia ja muffinsseja.

Leirillä toimitettiin aamu- ja iltatarukoukset ja yhtenä päivänä käytiin Tampereen kirkossa liturgiassa. Liturgian jälkeen tutustuttiin kirkon tornin kelloihin ja jumalanpalveluspukuihin. Käytiin myös kryptassa. Varsin kuuman retkipäivän päätteeksi oli mukava mennä uimaan eväiden kanssa. Lähes joka ilta paistettiin makkaraa ja syötiin pannukakkua hillon kera. Viimeisenä iltana järjestettiin lapsille pieni iltajumppa diskon tapaan. Päätöspäivänä vanhempien kanssa laulettiin nuotiolauluja takkatulen äärellä (sadepäivä), ja lapset esiintyivät laulaen suurella innolla.

Ensi vuoden alussa järjestetään jälleen talvileiri Hämeenlinnassa, joten tavataan tuolloin talvileikkien tunnelmissa.

12.-16.6. Novgorodin pyhiinvaellus- matka

Novgorodin matkasta voi hyvin sanoa, että se onnistui yli odotusten. Meillä oli suuri ryhmä (46), ja kaikki olivat varsin tyytyväisiä matkan antiin. Näimme paljon eri aikakauden kirkkoja ja ikoneita (jopa 1000-luvulta peräisin oleva seinäfresko Pyhästä Konstantinoksesta ja hänen

äidistään Helenasta). Kävimme ikonimuseossa ja myös ikonipajassa, jossa restauroidaan pala palalta tuhoutuneiden kirkkojen freskoja. Vierailimme kahdessa kaupungin ulkopuolella sijaitsevassa luostarissa: Pyhän Varlaamin nunnaluostarissa ja Pyhän Georgioksen (eli Jurjevin) munkkiluostarissa (ne sijaitsivat aivan eri suunnalla Novgorodiin nähden). Osa ryhmästä vieraili myös vanhauskoisten kirkkoissa.

Novgorod on miellyttävä pikkukaupunki. Jopa kaupungin 1000-vuotismuistomerkipatsas oli mielenkiintoinen pikkukykyiskohtineen. Tutustuimme myös puurakennustaiteen museoon, jossa nähtiin eri aikakausien asumiskulttuuria sekä tietysti erilaisia puusta tehtyjä kirkkorakennuksia. Matkalla oli monia, jotka olivat ensimmäistä kertaa Venäjällä, mutta eivät varmasti-kaan viimeistä.

28.-29.6. Kyyrölän kotiseutumatka

Perinteiseksi muodostunut matka Kyyrölään ja Muolaaseen toteutettiin jälleen tuttuun tapaan. Hämeenlinnasta lähdettiin Helsingin kautta, jossa bussi täydentyi helsinkiläisistä ja turkulaisista.

Sunnuntaina isä Heikki Honkamäki toimitti Kangaspellon matkamiehenristillä slaavinkielisen litanian. Kyyrölässä sankarivainajien haudalla **Eugen Usanon** puheen jälkeen Leena ja Heikki Honkamäki lauloivat ortodoksisia kirkkolauluja, jonka jälkeen isä **Aleksander Korelin** toimitti litanian. Lopuksi siirryttiin ortodoksiselle hautausmaalle, jossa isä Aleksander toimitti muistorukouksen. Kyyrölästä siirryttiin Muolaaseen kaatuneitten muistojuhlisiin.

8.-9.7. Tihvinskaja Hämeenlinnassa

Hämeenlinnan ortodoksisen seurakunnan kesän suurimpia tapahtumia on Kyyrölän palokunnan juhla. Jumalanpalvelukset toimitettiin tänäkin vuonna slaavin kielellä. Vieraillevina toimittajina olivat isä **Heikki Huttunen** Helsingistä sekä kanttorina toiminut isä Heikki Honkamäki. Laulajia saapui myös Järvenpäästä. Pääjuhlassa perinteisten puheiden lisäksi **Anita Lehto** soitti hanurilla venäläisiä kansanlauluja ”kahvikonsertin tapaan” kansan keskeläkin. Iltajuhlia vietettiin Palokunnantalolla tanssien ja arpajaisten merkeissä.

12.-20.7. Kristinoppikoululeiri Julkujärvellä

Kolmen seurakunnan yhteinen kristinoppikoululeiri Ylöjärven ”takana” oli lämmin tai paremminkin sanoen kuuma kokemus. Leiriläisiä oli Hämeenlinnasta 9, Tampereelta 18 ja Turusta 24. Ohjaajia oli kaikkiaan 13. Leirin johtajana toimi isä Heikki Honkamäki. Turun papistoa edusti isä **Petri Ratilainen**, Hämeenlinnasta mukana oli kanttori Leena Honkamäki.

Leirin aikana toimitettiin yksi liturgia ja päivittäiset aamu- ja iltatarukoukset. Lisäksi toimitettiin demonstraatiopalvelukset häistä, kasteesta ja hautajaisista, joissa leiriläiset olivat itse ”roolissa”. Demopalvelusten myötä toimitukset tulivat tutuiksi ja jäivät paremmin mieleen, kun kesken palveluksen voidaan selittää, mitä kulloinkin tapahtuu. Jokainen leiriläinen kävi myös ripillä ja luki päivittäisissä jumalanpalveluksissa resitoiden.

Leiriläiset saivat tehdä itselleen oman ”leiripaidan”, jonka he tekivät mieltymystensä mukaisesti.

Yli rajan...

Hämeenlinnan kriparilaisia (kuva: Toomas Hellenurm).

Vanhemmille järjestettiin myös nuotioilta, jonka aikana leiriläiset esiintyivät ja järjestivät vanhemmilleen ohjelmaa. Laulettiin perinteisiä nuotiolauluja, joista mainittakoon ”*Nouse nuori ortodoksi*”. Illan päätteeksi paistettiin makkaraa.

Vierailupäivänä tutustuttiin ensimmäiseksi Tampereen roomalais-katoliseen kirkkoon, sitten islamilaisien tataarien moskeijaan sekä lopuksi omaan ortodoksisen. Kirkollisen osuuden jälkeen mentiin Särkänniemeen.

Tämä kesä on ollut kuumaa aikaa, mutta siitä huolimatta viimeisenä iltana järjestettiin leiriläisille

disko, ja parhaiten saatiin tunteet viilenemään, kun illan päätteeksi mentiin yöuinnille, isä Heikkiä myöten.

Nuoret olivat oikein mukavia ja aika tottelevaisiakin tänä kesänä. Toki jossain vaiheessa piti vähän kokeilla rajojakin. Yleensä ottaen kaikki viihtyivät oikein hyvin.

Varsinainen leiri päättyi lauantaina ja päätösliturgiat toimitettiin kussakin seurakunnassa.

Jatkis 29.-31.8. Turussa ja jatkojatkis pidetään Hämeenlinnassa tämän vuoden lopulla (jälkimmäisen tarkemmasta ajankohdasta ilmoitetaan *jatkiksella*).

Kanttori **Leena Honkamäki**

minen pitää sitä, mitä vain saa ylleen.

Aidosti kiitollisella mielellä

Antonina on vakuuttunut siitä, että lahjoituspaketteja halutaan ottaa vastaan aivan oikeasti. - Yhtenäkin vuonna lastenkodin johtajatar sanoi, että me olemme niin onnellisia, kun nyt oli ensimmäinen syksy, jolloin meidän lapsemme lähetettiin kouluun kerrankin samanlaisissa normaaleissa vaatteissa kuin muutkin lapset.

Ortodoksisuutta on avustusmatkoilla pidetty esillä viemällä lapsille pieniä ristejä tai ikoneita. Antonina toteaa, että kyllä lapset siellä hyvin tietävät muutenkin, että avustajat tulevat nimenomaan Hämeenlinnan ortodoksisesta seurakunnasta, vaikka mukana matkassa voi olla joku luterilainenkin.

Matkoja on tehty suunnilleen kaksi vuodessa, keväisin ja syksyisin. Ongelmana on kuitenkin usein se, että mukaan matkalle pitäisi olla enemmän lähtijöitä linja-auton vuokralujen tasaamiseksi. Tosin seurakunta on myös avustanut bussimatkan kuluissa. - Ihmisillä vain pitäisi olla varaa lähteä avustusmatkalle, Antonina huokaisee. - Me itse olemme maksaneet hotellimajoituksen ja viisumit. Me maksamme itse omat kustannuksemme. Hyvää tahtoa pitäisi olla vielä enemmän, että avustustavara saadaan sinne perille!

Avustajien vastuu

Lopuksi Antonina miettii avustajien henkilökohtaista vastuuta autettavistaan. -Lastenkodin lapsilla ei ole useinkaan ketään läheistä omaista. Siksi avustajien tulee pitää lupauksensa, jos he lupaavat uudemmankin kerran tulla heitä tapaamaan. Ja aina olisi hyvä saada vietyä uskon sanomaa lapsille, niin että ihminen tekisi hyvää toinen toiselleen. Mehän emme koskaan missään muodossa tee käännytysmatkoja. Meille riittää, että vastaanottajat tietävät, mistä me tulemme. Kunpa ihminen käyttäisi voimavarojaan hyvän tekemiseen, tekee sitä missä muodossa tahansa! KMR

Ortodoksiset jumalanpalvelukset ja hartaudet

TELEVISIO

Su 21.9. liturgia Oulun Pyhän Kolminaisuuden katedraalista. Palveluksen toimittaa KP Oulun metropoliitta Panteleimon papiston avustamana

Pe 26.12. toinen joulupäivä, liturgia, Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko, Espoo

RADIO

Syyskuu

Su 7.9. Liturgia klo 11, Varkaus, Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko

Su 21.9. Liturgia klo 11, Viinijärvi, Tihvinän Jumalan äidin ikonin kirkko

Lokakuu

Su 5.10. Liturgia klo 11, Jyväskylä, Kristuksen ylösnousemuksen kirkko

Su 19.10. Liturgia klo 11, Mikkeli, Pyhän arkkienkeli Mikaelin kirkko

Marraskuu

Su 2.11. Liturgia klo 11, Oulu, Pyhän Kolminaisuuden katedraali

Su 16.11. Liturgia klo 11, Joensuu, Pyhän Johannes Teologin kirkko

Su 30.11. Liturgia klo 11, Helsinki, Uspenskin katedraali

Iltahartaudet

lähetetään joka kuukauden kolmas tiistai

Yle Radio 1 -kanavalla kello 18.50.

16.9. TM Wilhelmiina Virolainen, Valamon kansanopisto

21.10. Nikean metropoliitta Johannes, Turku

18.11. Rovasti Olavi Merras, Heinola

16.12. Pastori Juha Hirvonen, Helsinki

Aamuhartaudet

lähetetään joka kolmas lauantai

Yle Radio 1 -kanavalla kello 6.15 ja 7.50.

6.9. Pastori Timo Honkaskelkä, Rovaniemi

27.9. Pastori Kalevi Tammi, Onkamo

18.10. Pastori Jukka Alava, Helsinki

8.11. Rovasti Kalevi Kokkonen, Joensuu

29.11. Lehtori Soili Penttonen, Helsinki

20.12. Pastori Timo Tynkkynen, Imatra

televisiossa ja radiossa

Tampereen kuoro ILOMANTSISSA

Ilomantsissa on järjestetty vuodesta 1999 lähtien **Pyhän Kosketus** -musiikkitapahtuma. Tänä vuonna kutsuttuna suomalaiskuorona oli Tampereen kirkkokuoro Risto Matsin johdolla. Kolmessa konsertissa kuoro lauloi mm. tamperelaisen Leonid Bashmakovin sävellyksiä. Samana viikonloppuna oli myös Iljan praasniekka sekä Kulttuurien Kosketus -tapahtuma, joten kuorolaiset saivat monia koskettavia kokemuksia matkalta.

Uusia tuulia: esittelyssä nykykannel, joka on kehitelty kannelprojektin tuella. Sitä tullaan tulevaisuudessa kuulemaan myös rockyhtyeiden soittimina.

Kanttori Risto Matsi matkalla konserttiin. Ilman omaa nuottitelinettä ei olisi pärjännyt.

Alaskalaispappi oli ensimmäistä kertaa Euroopassa. Olisi kiinnostavaa kuulla hänen tunnelmiaan Suomesta. Ulkonäkönsä puolesta hän voisi olla vaikkapa arkkipiispamme alaskalaisserkku...

Ilomantsin ortodoksinen kirkko ei ole niitä pienimpiä! Palveluksissa oli niin kuumaa, että monet kävivät välillä pihalla vilvoittelemassa.

Praasniekkapalvelukset, ristisaatto ja vedenpyhitys toimitettiin arkkipiispan johdolla.

Matkalla laulettiin paljon.
Harjoitella jaksettiin
niin kirkossa...
...kuin Ilimantsin pappilan
rannassakin.

Kulttuurit kohtaavat:
setukais- ja kolttarouva
tanssin pyörteissä.

Iltaisin oli järjestetty karonkka.
Esiintyjä pidettiin kuin kukkaa
kämmentä. Tässä setukaiset esittävät
kansanlauluja upeissa asuissaan.

Yläkuva:
Huh hellettä! Ennen Tuupovaaran
konserttia kuorolaiset ehtivät
uimaan ja kuivattamaan
uima-asuja kirkon edessä.

Analogi

Tampereen, Turun ja Hämeenlinnan
ortodoksisten seurakuntien yhteinen lehti
(per. 2000/2002). Kolmas vuosikerta,
painosmäärä 5 000 kpl.

Päätoimittaja (oto.): Kari M. Rantila
P. 040 550 6272, (03) 213 5007.
Sähköposti: km.rantila@kolumbus.fi

Taitto: Heikki O. Jokinen

Julkaisija: Tampereen, Turun ja
Hämeenlinnan ortodoksiset seurakunnat

Toimitus: Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere
Fax (03) 3141 2740
Sähköposti: km.rantila@kolumbus.fi
tai: toimitus@orfor.com

Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:

Tampereen seurakunnan virasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere
P. (03) 3141 2700 (ti-pe klo 9-13)

Julkaisuneuvosto:

Kirkkoherra Risto Lintu (pj.), kirkkoherra Markku
Aroma (vpj.), kirkkoherra Petri Ratilainen, isä Kai
Sahlberg, isä Harri Kahila, Marita Jouhki-Inkinen,
Eeva Manni ja Johan Nyman

Tilauhinta 10 euroa/vuosi

Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Ilmoitushinnat (sis. alv):

1/1 sivua 170 euroa, 1/2 sivua 100 euroa,
1/4 sivua 50 euroa, 1/8 sivua 25 euroa.
Ilmoitukset toimituksen osoitteella.

Tilinumero 800018-291602.

ISSN 1458-9257

Painopaikka Tekstitaso Oy, Tampere 2003.

Seuraava numero 4/2003

ilmestyy pe 28.11.

Siihen tuleva aineisto on jätettävä
viimeistään ke 30.10.2003.

Patriarkka Bartolomeos Suomessa

Hänen Pyhyytensä Konstantinopolin ekuumeeninen **patriarkka Bartolomeos** vieraili Suomessa kesä-heinäkuun vaihteessa (27.6.-2.7.). Uuden-Valamon luostarin kirkossa 28. kesäkuuta pitämässään puheessa hän pohti munkkeuden olemusta seuraavasti:

Kuvat Helsingin Uspenskin katedraalista.

Olemme kiitoksen velkaa Herralle, että hän on tuonut Meidän Nöyryytemme tähän Kristuksen Kirkastumisen pyhään luostariin tänä päivänä, jolloin Kirkkonne on viettänyt sen pyhien perustajien Sergein ja Hermanin juhlaa. On kulunut monta vuosisataa siitä, jolloin nämä kaksi munkkia laskivat tämän luostarin perustukset sen alkuperäiselle paikalle. --

- Kokonaan Herralle antautunut ihminen, joka on rakastanut Häntä yli

kaiken maailmassa olevan rakkauden ja täyttää epäitsekästä ja vapaaehtoisesta rakkaudesta Hänen käskynsä, kuten te, pyhitetyt veljet, saa vastaanottaa Herran vierailun Pyhässä Hengessä. Hänestä tulee Kristuksen kirje, ihmisten tuntema ja lukema, mutta myös Jumalan armon kantaja. --

- Munkin suurenmoinen sanoma on ilo Kristuksessa, joka ylittää maailman murheet. Tämä munkkien yhtäaikainen tuskan ja murheiden kokeminen on saanut heidät luomaan omaperäisen ja maailmalle oudon termin "*iloiseksi tekevä murhe*". Tämä termi ilmaisee, että munkki muuttaa iloksi kaiken murheen ja kaiken kivun, olipa se sitten pahojen ihmisten ja pahojen henkien tai askeettisten kilvoitusten kuten paaston, valvomisen ja kaiken muun ruumiin vaivaamisen, aiheuttama. Näin hän toteuttaa apostolin käsittelemättömän saavutuksen hänen huudahtaessaan ristiriitaisesti: "*Iloitsen kärsimyksissäni*." (Kol.1:24).

- Tästä seuraa, että ortodoksinen munkki on kaikissa tilanteissa ilon ja optimismin tuoja. Hän on alistanut itsensä Kristuksen ikeen alle ja on oppinut Häneltä olemaan lempeä ja nöyrä sydämeltään. Hän tietää myös, että Herran ies on suloinen ja kaikkien hänen omien askeettisten kilvoitustensa kuorma keveä, silloin kun rakkaus siivittää hänen sydämensä ja usko vahvistaa hänen jänteensä.

- Usko tarkoittaa tällöin ehdotonta luottamusta Kristuksen persoonaan eikä vain opillisten totuuksien hyväksymistä. Jos ortodoksinen munkki ei ole päässyt sellaiseen tilaan, että hän Kristuksessa kokemansa ilon voimalla voittaa kaikki murheet eikä voi kokeuksesta ja vilpittömästi yhdessä apostolin kanssa huudahtaa "*iloitsen kärsimyksissäni*", hänen tulee suunnata huomionsa ja hengellinen kilvoittelunsa tähän suuntaan. Vain silloin, kun hän Jumalan voimalla onnistuu tässä, hän voi henkilökohtaisesti elää todeksi totuuden, että Kristuksen julistus on ilon julistusta. Vain silloin hänestä tulee omasta kokemuksestaan evankeliumin julistaja - evankeliumin, joka on ilon ja pelastuksen sanoma. --